

Täysistunto

Tiistai 12.5.2020 klo 13.59—19.01

2. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 kolmanneksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 66/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 1,5 tuntia. Asian käsittelyssä noudatetaan aika-
taulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

14.00 **Valtiovarainministeri Katri Kulmuni** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koronaviruksen aiheuttaman merkittävän taloudellisen šokin vuoksi hallitus esittää poikkeuksellisesti jo vuoden tässä vaiheessa kolmannen lisätalousarvioehdotuksen antamista eduskunnalle. Määrärahojen lisäys vuoden kolmannessa lisätalousarvioesityksessä on 832 miljoonaa euroa ja valtion nettolainanoton tarpeen lisäys saman verran. Valtion nettolainanotoksi arvioidaan 13,5 miljardia euroa tässä vaiheessa, mutta valitettavasti tuo luku tulee vielä kasvamaan koronatoimien seurauksena.

Valtion omistajaohjauksen osakehankintoihin ehdotetaan lisäystä 700 miljoonaa euroa. Lisäys aiheutuu rahoituksesta osakemerkintöihin, joilla valtio merkitsee Finnairin järjestämissä osakeannissa osakkeita. Tarvittaessa valtio voi myös osallistua muihin pääomitusjärjestelyihin. Suunniteltu osakeanti ja muut mahdolliset pääomitusratkaisut ovat tarpeellisia yhtiön oman pääoman ja rahoitusaseman vahvistamiseksi. Finnair on valtiolle strategisen intressin yhtiö. Kansainväliset lentoyhteydet ovat Suomelle välttämättömät, ja yhtiön merkitys Suomen kansantaloudelle on suuri. Esimerkiksi matkailun kannalta lentoyhteydet ovat olennaiset. Hyvät yhteydet ovat myös suomalaisen vientiteollisuuden toimintaympäristön kannalta keskeisiä asioita, ja kotimaan lentoreiteillä on oma tärkeä merkitys myös alueellisessa saavutettavuudessa.

Ravintolayrittäjien tukemiseen ehdotetaan 123 miljoonan euron määrärahaa käytettäväksi ravintoloiden toiminnan rajoitusten hyvittämiseen ja uudelleentyöllistämisen tukemiseen. Hyvitettävässä osuudessa on myynnin määrään liittyvä leikkuri, ja enimmillään hyvitys voi olla 500 000 euroa. Suuret alan toimijat saavat siis suhteessa vähemmän kuin pienet toimijat. Tarkoituksena on varmistaa, etteivät hyvitysmäärät nouse suurtenkaan toimijoiden kohdalla kohtuuttoman suuriksi. Uudelleentyöllistämiseen myönnettävää tukea maksetaan 1 000 euroa työllistettävää työntekijää kohden. Tukea maksetaan työntekijästä, jolle yritys maksaa palkkaa vähintään 2 500 euroa rajoitusvelvoitteen päättymistä seuraavan kolmen kuukauden ajalta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

Lisäksi Suomen Akatemian valtuutta ehdotetaan lisättävän 10 miljoonaa euroa vuodelle 2020 johtuen kansallisen covid-19-rokote- ja -lääkekehitystutkimuksen tukemisesta ja uusien koronavirusrokotteiden ja -lääkkeiden tehon, turvallisuuden ja vaikuttavuuden tutkimuksesta. Koronavirustartuntojen jäljityssovelluksen valmistelusta, hankinnasta, käyttöönotosta ja ylläpidosta aiheutuviin menoihin ja valtionavustuksiin ehdotetaan 6 miljoonaa euroa.

Arvoisa puhemies! Määrärahalisäysten lisäksi lisätalousarvioehdotuksessa esitetään valtiontakausten kasvattamista. Koronakriisin myötä Työllisyysrahaston vastuulla olevat työttömyysturvamenot lisääntyvät merkittävästi. Rahasto tarvitsee velkarahoitusta alijäämän kattamiseksi ja maksuvalmiuden varmistamiseksi. Rahoituksen saatavuuden varmistamiseksi ehdotetaan myönnettävän valtiontakausta, jonka enimmäismääräksi ehdotetaan 800 miljoonaa euroa pääoman osalta.

Lisätalousarviossa ehdotetaan, että valtioneuvosto voi myöntää enintään 432 miljoonan euron suuruisen valtiontakauksen eurooppalaisen hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tilapäisen tukivälineen, SUREn, puitteissa myönnettävien lainojen vakuudeksi. Lisäksi valtioneuvostolle ehdotetaan valtuutta myöntää enintään 372 miljoonan euron suuruinen valtiontakuu Euroopan investointipankille pankin yhteyteen perustettavasta yleiseurooppalaisesta EU:n covid-19-takuurahastosta mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalta.

SURE on väliaikainen tukiväline, jolla pyritään lieventämään koronan aiheuttamia työllisyyteen liittyviä vaikutuksia. Se toimisi lainajärjestelynä, jolla voidaan kattaa äkillisesti ja voimakkaasti koronan vuoksi kasvaneita jäsenvaltioiden työttömyysmenoja. Menojen kasvun olisi liityttävä lähinnä kustannuksiin, jotka aiheutuvat suoraan koronan takia tehdyistä lyhennetyin työajan järjestelyistä ja samankaltaisista keinoista. Lainajärjestely perustuu EU-budjetin liikkumavaran käyttöön ja jäsenvaltioiden takauksiin.

Suomessa niin hallitus kuin eduskunta ovat edellyttäneet, että SUREen liittyvä kokonaisvastuu on selkeästi, tarkkarajaisesti ja yksiselitteisesti rajattu. Takaustavastuu on määriteltävä takauksopimuksessa euromääräisesti. Se, että joku tai jotkut jäsenmaat eivät lopulta pystyisi maksamaan lainaansa ja takauksiin jouduttaisiin turvautumaan, on tietysti sekä mahdollista mutta äärimmäisen epätodennäköistä. Se edellyttäisi sitä, että joku EU:n jäsenvaltio julistautuisi maksukyvyttömäksi.

Euroopan investointipankin yhteyteen perustettavassa rahastossa on kyse siitä, että väliaikaiseksi perustettavan takuurahaston tuella Euroopan investointipankki voisi myöntää takauksia pankeille ja kansallisille erityisrahoituslaitoksille, jotta ne voisivat avata ja lisätä luotonantonsa reaalityöelämän toimijoille, erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille. On arvioitu, että suomalaiset yritykset ovat hyvässä asemassa hyötyä tästä rahastosta. Taakan jakaminen jäsenmaiden kesken on rajattu enintään kunkin jäsenmaan osuuteen itse rahastossa. Takausta on luonteeltaan omavelkainen erillistakuu, ei yhteisvastuullinen. Myös tämä väline on luonteeltaan väliaikainen, ja tuki rajataan koronasta johtuvaan poikkeukselliseen tilanteeseen.

Tässä keskustelussa on erotettava toisistaan kaksi asiaa. On selvää, että kaikki EU-maat eivät ole ennen kriisiä hoitaneet talouttaan yhtä hyvin kuin toiset, eikä saa olla liian sinisilmäinen sen suhteen, että kaikki eivät ole tehneet tarpeeksi taloutensa kuntoon saattamiseksi. Mutta koronaepidemian aiheuttama kriisi on tullut Eurooppaan riippumatta jäsenmaiden talouspolitiikasta. Se vaatii poikkeuksellisia toimenpiteitä, joskin se vaatii meitä myös olemaan tarkkana, ettei jäsenmaiden vastuuta oman talouspolitiikan asiallisesta hoitami-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

sesta yritetä vesittää koronakriisin varjolla. Komissio valmistelee ehdotusta rahoituskehysten ja uuden elpymisrahaston osalta, ja se saadaan mahdollisesti ensi viikolla.

Arvoisa puhemies! Tässä esittely.

14.07 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Tätä kolmatta lisätalousarviota voisi kai luonnehtia kiireelliseksi lisätalousarvioksi, elikkä tänne eduskuntaan on tuotu päätettäväksi sellaisia määrärahalisäyksiä ja myöskin takuuvaltuuksien lisäyksiä, jotka on aikataulullisista syistä saatava heti päätökseen.

Määrärahalisäyksistä voisi todeta noin yleisesti, että kristillisdemokraatit kannattavat niitä, mutta joiltakin osin ne ovat mielestämme riittämättömiä. Olemme katsoneet, että muun muassa ravitsemisalan yrittäjien tukeminen 123 miljoonalla ei ole riittävä ottaen huomioon alan suuren työllistämispotentiaalin ja tällä hetkellä myöskin sen, että tuolla alalla on suuri riski, että nämä lomautukset muuttuvat myöskin irtisanomisiksi. Siinä mielessä kristillisdemokraatit ovat esittämässä siihen suurempaa määrärahaa, 250:tä miljoonaa, ja myöskin joitakin muutoksia tuon tuen ehtoihin ja siihen, että huomioitaisiin myöskin sellaisia yrityksiä, kuten vaikkapa pitopalveluita ja kausiluontoisia ravintoloita, jotka eivät tässä tule otettua huomioon, mutta tästä sitten hallituksen esityksen omassa kohdassa enemmän.

Soten sähköiseen asiointijärjestelmään 6 miljoonaa euroa — tästä olisin halunnut kysyä valtiovarainministeriltä, mihin nämä arviot perustuvat tästä. Käsittääkseni tällaisen järjestelmän pystyttäminen vaatii huomattavasti suurempia taloudellisia panostuksia, joten mistä tämä 6 miljoonaa on luvuksi löytynyt?

Suomen Akatemian tutkimusvaltuuksien korottaminen — tietenkin kannatettavaa. Kristillisdemokraatit haluavat siinä kohtaa muistuttaa myöskin tämän oman rokotetuotannon mahdollisuudesta ja siitä, että tutkimusmäärärahoja tulisi siltä kohtaa myös lisätä.

Nämä EU-takuut vielä lopuksi haluaisin nostaa esille. Nyt on huomioitava se, että kaiken kaikkiaan koronakriisi lisää Suomen valtion luottovastuutahtumia voimakkaasti. Suomessahan meidän valtiontakausten kanta on selvästi EU-maiden suurin suhteessa bruttokansantuotteeseen. Talouspolitiikan arviointineuvosto on raportissaan nostanut esille sen, että suuressa takauksikannassa piilee riski valtiontaloudelle. Täytyy muistuttaa nytten siitä, niin kuin valtiovarainministeriön omissakin asiakirjoissa on todettu, että näissä EU-takausvaltuuksien myöntämisissä kyse on korkeariskisistä takauksista ja myöskin siitä, että on hyvin mahdollista, että näitä takauksia lankeaa jossakin vaiheessa maksettavaksi. Siinä mielessä olisi tärkeää huomioida se, mitä perustuslakivaliokunta nosti esille, että voidaanko näitä koronakriisiin liittyviä järjestelyjä edes pitää perustuslain mukaisina vaarantamatta valtiontaloutta, jos emme ole koko ajan selkeästi kartalla siitä, mikä näitten kokonaisvastuitten määrä kokonaisuudessaan on.

Perustuslakivaliokunta huomautti myöskin siitä, että tähän takuurahastoon [Puhemies koputtaa] Suomen ei tulisi lähteä ensimmäisten joukossa. Olin kysynyt valtiovarainministeriltä: ilmoittautuuko Suomi tähän takuurahastoon ensimmäisten joukossa?

14.10 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa herra puhemies! Tässä vuoden kolmannessa lisätalousarviossa keskitytään erityisesti yritysten rahoitustilanteen helpottamiseen ja koronaviruksen hallinnan ja torjunnan aiheuttamiin kustannuksiin. Kuten tiedetään, koronavirusepidemia on laittanut maamme talouden koville, ja se kohtelee myös yrityksiä eri tavoin. Erityisen koville on joutunut esimerkiksi matkailu, joka on loppunut lähes kokonaan ih-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

misten pysytellessä kotona. Ei voida myöskään olettaa, että ihmiset laittaisivat matkailuun varaamansa rahat sivuun odottamaan parempia aikoja. Matkarahat käytetään nyt koronan heikentämän henkilökohtaisen talouden paikkaamiseen.

Suomen palvelu- ja matkailutoimialat ovat viime vuosina kasvaneet merkittävästi, ja Suomeen tuleva turismi on kukoistanut. Finnair on valtiolle strategisen intressin yhtiö. Kansainväliset lentoyhteydet ovat Suomelle välttämättömät, ja Finnairin merkitys Suomen kansantaloudelle on suuri. Finnairin pääomittaminen valtion taholta on tässä yhteydessä hyvin perusteltua.

Koronakriisin ja siihen liittyvien rajoitusten seurauksena lomautusten ja irtisanomisten määrä on kasvanut voimakkaasti. Tämä kasvattaa merkittävästi Työllisyysrahaston vastuulla olevia työttömyysturvamenoja. Työllisyysrahaston tuloksen arvioidaan painuvan alijäämäiseksi vuonna 2020. Hallitus on tässäkin kohtaa tässä lisätalousarviossa aivan oikealla tiellä.

Arvoisa puhemies! Tiedämme, että ravintoloiden myynti on romahtanut ja työntekijät on jouduttu pitkälti lomauttamaan. Samalla vuokrat ja muut kulut on kuitenkin hoidettava. Lisätalousarviossa ravitsemisyrittäjien tukemiseen siis ehdotetaan 123 miljoonan euron määrärahaa käytettäväksi ravintoloiden toiminnan rajoittamisten hyvittämiseen ja uudelleentyydyttämisen tukemiseen. Esitys on tältä osin hyvä ja perusteltu. Sen sijaan esitys toiminnan rajoitusten hyvittämisestä on hiukan ongelmallinen. Siinä ehdotetaan, että hyvitys maksettaisiin suhteessa tammi- ja helmikuun 2020 tilanteeseen. Ravintoloiden myynti on vahvasti kausiriippuvaista, joten ehkä parempi olisi verrata tilannetta vuoden takaiseen samaan aikaan. Lisäksi eduskunnan on muutenkin ehkä syytä jonkinlaista jumbua tämän asian kohdalla tehdä.

Puhemies! Ravintoloista kuitenkin puhutaan vielä seuraavan [Puhemies koputtaa] pykälän kohdalla — palataan niihin siinä.

14.14 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Suomen sijainti suhteessa Itä-Aasiaan on lentoliikenteen näkökulmasta edullinen, ja lentoajat esimerkiksi Kiinaan, Japaniin ja Etelä-Koreaan ovat Euroopan unionin lyhimpiä. Finnairin aseman turvaaminen Euroopan ja Aasian välisessä lentoliikenteessä on erittäin tärkeää, samoin kuin sujuvien lentoyhteyksien varmistaminen etenkin eri puolille Eurooppaa. Finnairin selviäminen koronakriisistä on ensiarvoisen tärkeää, ja on selvää, että esitys Finnairin talouden turvaamiseksi ja yhtiön toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi saa eduskunnan tuen. Yhtiön strateginen merkitys Suomen kansantaloudelle on valtava, sillä se turvaa sujuvat lentoyhteydet pois Suomesta ja Suomen sisällä.

Arvoisa puhemies! Ravintola-ala kuuluu koronakriisin suurimpiin kärsijöihin, sillä liiketoiminta on toistaiseksi rajoitettu ulosmyyntiin. Tukipaketti on siis ehdottoman tarpeellinen, ja sen on oltava mahdollisimman oikeudenmukainen. Ravintola-ala on iso työllistäjä, joten alan mahdollisimman sujuva toipuminen on yhteinen etumme. Myös uudelleen työllistymiseen tuki tulee todella tarpeeseen. Tähän asiaan palaan sitten, kun ravintolatukea koskeva esitys on seuraavassa kohdassa lähetekeskustelussa.

14.15 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Kokoomus on tänään jättänyt kaksi lisätalousarvioaloitetta. Palaan niihin hetken kuluttua. Mutta me annamme tuen näille toimenpiteille, esimerkiksi välittömälle avulle Finnairin tilanteen ratkaisemiseksi, jota hallitus esittää, kuten myös valtiontakauksille Työllisyysrahaston, EU:n SURE-työttömyysjär-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

jestelmän kautta sekä EU:n covid-19-takuurahaston kautta. Me olemme niihin jättäneet aika lailla hallituksen esityksen mukaiset kirjaukset ja toivomme, että hallitus ottaa ne huomioon.

Me yhdessä tästä selviämme parhaiten. Läheisen Eurooppa-päivän hengessä itse olen vakuuttunut, että Eurooppa on vahvempi yhdessä kuin yksitellen. ”Pääasia on täyttää velvollisuutensa ja tehdä työtä, mikäli voimat riittävät. Paha päivä menee menojaan niin kuin hyväkin”, J. V. Snellman aikanaan totesi, ja tämä on varmasti hyvä neuvo ja oppi meille tehdä ahkerasti töitä tämän koronakriisin voittamiseksi.

Akatemialle rokote- ja lääketutkimukseen kokoomus esittää hieman lisää rahaa tuohon hallituksen pohjaesitykseen nähden, niin että tuo valtuutus nousisi 20 miljoonaan, ja olemme tukemassa myös covid-19-jäljitysohjelman tekemiseen varattua määrärahaa.

Meidän isoimmat duubit kohdistuvat tähän ravintolatukeen, ja kun sitä tänään on nyt jo keskustakin täällä salissa rajusti arvostellut, niin toki ihmettelemme, minkä takia hallitus ei sitä itse ole korjannut tänne tuodessaan. Mutta kokoomus on valmis auttamaan: tehdään yhdessä sellainen paketti, joka pelastaa ravintolat ja niiden kymmenettuhannet työntekijät yli tämän kriisin. Kokoomus edellyttää, että tuo ravintolatuki korotetaan 300 miljoonaan euroon. Se on kahdelta kuukaudelta kohtuullinen korvaus alalle, joka on lailla määrätty kiinni pidettäväksi. Heidän omaisuudensuojaansa ja elinkeinovapauttaan on rajoitettu poikkeuksellisesti. Kokoomus ei myöskään hyväksy sitä, että Business Finlandin tai elyn kehittämishankerahat voisivat olla vähentämässä tätä perustuslakivaliokunnankin edellyttämää tukea menetetystä liikevaihdosta. Tämä kytkös pitää eduskunnassa purkaa. Myös vertailuajankohdan pitää olla joku muu kuin vuoden hiljaisimmat ravintolakuukaudet tammi- ja helmikuu. Me olemme esittäneet, että yritykset, ravintolat, voisivat valita kolmesta eri vaihtoehdosta: edellinen tilikausi, kuusi kuukautta ennen koronakriisiä tai huhti- ja toukokuu edelliseltä vuodelta. Ja kokoomuksen mallissa tämä ravintolatuki olisi myös yksinkertaisempi, yleistuki — nopea, tasapuolinen, ei kilpailua vääristävä eikä myöskään henkilöstöön sidottu. Se olisi oikeudenmukaista näille.

Arvoisa puhemies! Lopuksi kokoomus on valmis auttamaan ravintola-alaa myös nopeammin yli tästä kriisistä. Me olemme valmiita arvioimaan alueellisesti jo tässä vaiheessa esimerkiksi pienempien lounaskahviloiden ja pienien kahviloiden avaamista, niin kuin perustuslakivaliokuntakin eduskunnassa jo edellytti arvioimaan. Niitä voitaisiin hyvin avata jo tässä vaiheessa varsinkin sellaisissa kunnissa ja maakunnissa, joissa koronavirus ei ole juurikaan itseään esitellyt.

Kokoomus on esittänyt myös viinien ulosmyynnin mahdollistamista ravintoloille. Tänään olemme saaneet lukea, että Alko näyttää olevan ainoa toimiala, joka porskuttaa [Puhemies koputtaa] tässä koronakriisissäkin, ja me olemme valmiit antamaan viinien ulosmyyntioikeuden ravintoloille.

Ja viimeisenä, arvoisa puhemies: olemme valmiita laskemaan myös tämän vuoden osalta ravintola-arvonlisäveron 10 prosenttiin. Se olisi hyvä moottori tälle alalle nyt, kun näitä sulkuja aletaan pikkuhiljaa toivottavasti purkaa.

14.20 Anna-Kaisa Ikonen kok: Arvoisa puhemies! Yksi kaikkein kriittisimmistä koronakriisin ratkaisukeinoista on toimivan ja turvallisen rokotteen löytäminen. Tällä hetkellä koronaan ei ole saatavilla rokotetta tai tehokasta lääkehoitoa, mutta rokotteen kehittämisessä ja toki myös lääkehoidon kehittämisessä tarvitaan sekä kansallista että kansainvälistä tut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

kimusta, kehittämistä ja yhteistyötä. Siksi kokoomus esittää rokotteen kehittämiseen osoitettavan kokonaisrahoituksen nostamista 20 miljoonaan euroon.

Suomen Akatemian valtuutta on tässä korotettu, mutta haastamme kaksinkertaistamaan tämän lisäyksen. Suomen Akatemian määrärahat kohdistuvat kaikkein kilpailluimpaan huippututkimukseen, jonka arviointikriteereissä korostuvat laajat vertaisarvioinnit ja tutkimustyön laatu, ja sen tukeminen näissä vallitsevissa olosuhteissa on ensiarvoisen tärkeää.

Jatkossa kuitenkin kiinnitän huomiota siihen, että kun varmasti tätä rokotetutkimusta, lääketutkimusta tulee myöskin jatkaa, niin tulevissa lisätalousarvioesityksissä tätä tutkimusrahoitusta voitaisiin kohdistaa myöskin suoraan yliopistojen määrärahoihin, jolloin varmistetaan tutkimushankkeiden jatkuvuus ja vähennettäisiin ylimääräisiä kuluja aiheuttavaa byrokratiaa ja raskaita hakuja. Kiinnitän huomiota myöskin siihen, että jatkossa on varattava rahoitusta paitsi tähän lääke- ja rokotetutkimukseen myöskin itse rokotteisiin. Koronan nujertamiseksi myöskin tartuntojen jäljityssovellus on kriittisen tärkeä, ja kannustamme lämpimästi esitetyn 6 miljoonan euron lisäämistä siihen. Se on hieno asia tässä esityksessä.

Kokoomus kannattaa vahvasti ravintoloiden ja kahviloiden tukemista, mutta eduskunnalle jätetty esitys, 123 miljoonaa euroa, on riittämätön. Se tulee valitettavan myöhässä, ja lisäksi se on hidas, monimutkainen ja jopa kilpailua vääristävä. Kokoomus esittää tukimallin muuttamista paremmin ravintoloiden tilanteeseen vastaavaksi sekä kokonaistuen korottamista 300 miljoonaan euroon.

Arvoisa puhemies! Lopuksi muutama näkökulma vielä kaupungeista. Kuntien pelastuspaketti on tulossa vasta seuraavassa lisätalousarvioesityksessä, mutta juuri nyt esimerkiksi suurilla kaupunkiseuduilla käydään MAL-neuvotteluja eli neuvotteluja maankäytön, asuminen ja liikenteen sopimuksista. Monet näistä ajatelluista hankkeista ovat kaupunkiseuduilla tällä hetkellä odottavassa tilassa, kunnes valtion sitoutuminen varmistuu. Kun koronakriisistä nousemiseksi haetaan välineitä elvytykseen, niin näistä MAL-hankkeista löytyisi aivan suoraan konkreettisia esityksiä, ja toivon, että niihin tartutaan seuraavassa valmistelussa. Ne palvelevat kaupunkiseutujen kestävää kasvua, mutta ei saa unohtaa myöskään kansallista ja kansainvälistä saavutettavuutta niin maanteitse, rautateitse kuin lentoyhteyksin.

Kun täällä nyt sitten vielä puhutaan lentoyhteyksien merkityksestä tämän Finnairin pääomituskohdan yhteydessä, niin toivon, että tässä yhteydessä nähdään Helsinki-Vantaan ohella myös muut kentät ja niiden suuri merkitys aluetaloudelle. — Kiitos.

14.23 Jussi Saramo vas: Arvoisa puhemies! Kriisiä ei saa kaataa heikompiosaisten kannettavaksi, vaan tästä selvittää yhdessä ja yhtenäisinä. On oikein, että samanaikaisesti tuetaan sekä työpaikkojen säilymistä estämällä terveiden yritysten konkurssveja että työttömiksi jääviä lomautettuja ja muita heikossa tilanteessa olevia.

Ministereiden Kulmuni ja Lintilä asettama Vihriälän ekonomistiryhmä jätti raporttinsa, jonka iso linja tukee todella hienolla tavalla sekä hallituksen ohjelmaa että valittua koronalinjaa. Taloutta on nyt pidettävä letkuruokinnassa, jonka jälkeen tarvitaan useiden miljardien elvytys, jotta ei juututa lamaan, joka tulisi kalliiksi niin ihmisten hyvinvoinnin kuin taloudenkin kannalta. Suomen on myöhemmin tehtävä myös rakenteellisia uudistuksia; esimerkiksi Vihriälän raportin koulutuspanostukset ovat aivan välttämättömiä, jos halutaan, että Suomi menestyy tulevaisuudessakin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

Toisaalta tarvitaan lisää verorahaa, joka on kerättävä, aivan kuten raportti toteaa, sellaisilla veroilla, jotka mahdollisimman vähän haittaavat taloutta, ja paras esimerkki tällaisesta välttämättömästä rakenneuudistuksesta on varakkaimpien listaamattomien yritysten omistajien verotuen poisto.

Leikkaukset hyödyttäisivät taloutta, ja kuten raportissakin todetaan, ei niitä pidä tehdä tänä eikä ensi vuonna. Aika näyttää, voidaanko sopeutusta harkita vuodelle 2023, kuten ekonomistit arvioivat. Nyt meidän kaikkien on kuitenkin puhallettava yhteiseen hiileen ja hoidettava akuutti kriisi mahdollisimman hyvin.

On aika vastuutonta, että oikeisto-oppositiosta on vaadittu julkisuudessa leikkauslistoja ja lietsottu epävarmuutta keskellä kriisiä. Se tie ajaisi ihmiset ahdinkoon, yritykset konkurssiin ja talouden syöksykierteeseen.

Arvoisa puhemies! Vaadin tässä salissa maaliskuussa, että Finnairin mahdolliset tuet pitäisi tehdä veronmaksajien omistusta lisäten markkinaehtoisella sijoituksella eikä vastikkeettomalla tuella, ja on erinomaista, että hallitus on päättänyt tässä lisätalousarviossa toimia juuri näin. Toivon, että jatkossa näin toimitaan kaikkien isompien yritysten kohdalla: ei kylvetä veronmaksajien rahaa omistajille, vaan tuetaan työpaikkojen säilymistä ja samalla kasvatetaan kansallisvarallisuutta nettovelkaa vähentämällä.

Pienille yrityksille tukijärjestelmien on tietysti oltava erilaisia, ja siihen itsekin palaan seuraavassa pykälässä ravintoloiden osalta. Niissäkin olennaista on tietysti tukea työtä kriisin yli.

Samalla kun tuetaan yrityksiä, niin kyllä meidän pitäisi tukea myös pienituloisia ihmisiä tekemällä esimerkiksi väliaikainen korotus toimeentulotukeen.

14.25 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Ympäristö ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus tulee huomioida kaikissa jälleenrakennustoimissa. On kannatettavaa, että valtio pyrkii takaamaan valtionyhtiö Finnairin toimintaedellytykset tukipaketilla. Tukemalla Finnairia säilytämme yhteydet Suomesta maailmalle, mikä on tärkeää erityisesti Suomen matkailu- ja yrityssectorille.

On kuitenkin kestävämpiä, ettei Finnairin tuen vastineeksi edellytetä yhtiöltä minkäänlaisia ilmastotoimia. Tuoreessa kansainvälisessä tutkimuksessa yli kaksisataa huippuekonomistia listasi lentoyhtiöille ilman ilmastoehtoja annettavan tuen erittäin huonoksi elvytystoimenpiteeksi ilmaston ja pitkän aikavälin talousvaikutusten kannalta. Juuri näin Suomi on nyt toimimassa Finnairin kohdalla.

Arvoisa puhemies! Ympäristökriisi ei ole kadonnut koronan myötä mihinkään. Siksi nyt tehtävät tukitoimet eivät saa johtaa paluuseen vanhoihin kestävämpiin toimintamalleihin vaan toimien täytyy uudistaa yhteiskuntaa siten, että se kykenee vastaamaan myös muihin kriiseihin, kuten ilmaston lämpenemiseen. Tämä koskee myös lentoliikenteen tukiehtoja. Erityisesti julkista rahaa käytettäessä velvollisuutemme on miettiä, mikä toiminta on sekä korona- että ilmastokriisin kannalta välttämätöntä ja mikä ei. Esimerkiksi Ranskassa Air Francen tukipakettiin on esitetty ehdoksi kotimaan lentojen karsimista. Sama menettely olisi mahdollista Suomessa, kuitenkin varmistaen, että kriittiset kotimaan yhteydet turvataan. On kyseenalaista, että Finnair ylläpitää kotimaan lentoja sellaisilla reittiväleillä, joilla junamatkan pituus on kohtuullinen. Esimerkiksi Jyväskylän yliopistossa viime vuonna tehdyn selvityksen mukaan 400 kilometriä pitkät tai alle tunnin kestävät lennot olisi perusteltua ja mahdollista korvata muilla matkustusmuodoilla. Erot eri kulkutapojen päästöjen välillä olivat jopa 17-kertaiset.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

Arvoisa puhemies! Jätin viime viikolla eduskunnassa toimenpidealoitteen siitä, että Fin-nairin tuki sidottaisiin ilmastotoimiin. Toivon hartaasti, että asia voidaan huomioida vähin-täänkin tulevaisuuden tukitoimissa. Koronakriisi on vakavuudestaan huolimatta ihmiskunnalle myös mahdollisuus rakentaa toisenlaista maailmaa. Yksi askel uuteen suuntaan on, että me poliittiset päättäjät luomme rakenteet, jotka kannustavat merkittävien päästöjen aiheuttajia ottamaan niistä itse vastuuta yksittäisten kansalaisten vastuuttamisen sijaan.

14.28 Iris Suomela vihr: Arvoisa puhemies! Tänä kriisiaikana on osoittautunut tehok-kaaksi tehdä mahdollisimman nopeita koronan vastaisia taloutta ylläpitäviä toimia ja jat-kuvasti kehittää linjaa, jotta saadaan sekä tautia että talouden kriisiä taltutettua, ja se tässä onkin tärkeää, että pystytään nopeasti tekemään tarvittavia toimia. Samalla on pidettävä kiinni niistä keskeisistä periaatteista, joista Suomi maailmallakin tunnetaan. Ketään ei saa jättää yksin tämän taudin keskellä, vaan on varmistettava, että jokainen saa apua ja tukea tässä kriisissä, ja lisäksi työllisyydestä ja sitä kautta hyvinvointivaltion pohjasta on huoleh-dittava.

Samalla on hyvä tunnistaa, että tätä tautia ei taltuteta yksin eikä myöskään taloutta saada elpymään, ellei varsinkin Euroopan alueen mutta myös koko maailman talous pääse nou-suun. Pienenä vientivetoisena avotaloutena nimenomaan talouden keskinäisriippuvuus on meillä aivan keskeinen asia pitää mielessä. Tätä ovat käytännössä kaikki valtiovarainvalio-kunnan kuulemat taloustieteilijät korostaneet. 60 prosenttia Suomen viennistä kohdistuu EU-alueelle, joten erityisesti EU:lla ja EU:n toimilla on suuri merkitys elpymisessä. Ja sen takia nimenomaan senttyypinen toiminta, jossa turvataan työpaikkoja ja yrityksiä EU:ssa, on myös Suomen etu. Siksi nämä lisätalousarvioesityksen panostukset EU-toimiin ovat erinomaisen kannatettavia, kun tiedetään, että nimenomaan tällaiset toimet ovat välttämät-tömiä, jotta Suomen vienti voi elpyä ja sitä kautta Suomen talous voi elpyä.

Samalla on tietysti katsottava eteenpäin meidän EU-politiikassamme, kuten myös koti-maan elvytysstrategiassa. Nyt tehdään niitä laajamittaisia toimia, joilla pyritään pelasta-maan mahdollisimman paljon työpaikkoja, mutta kun katsotaan tästä muutamia vuosia eteenpäin, niin on keskeistä kääntyä vihreän elvytyksen tielle eli tukea työpaikkoja ja yri-tyksiä, joiden toiminta on kestäväällä pohjalla myös jatkossa, ja pyrkiä nimenomaan vero-uudistuksiin, joilla verotetaan ympäristölle haitallista toimintaa — sen kun on monesti to-dettu olevan nimenomaan talouden muuta toimintaa vähiten haittaava tapa kerätä lisää ve-rotuloja. Ja lisää verotulojahan me pidemmällä aikavälillä tarvitsemme, koska muuten emme tästä julkisen talouden alijäämästä selviä.

Samalla on tietysti keskeistä panostaa tutkimukseen ja koulutukseen. Nyt panostetaan aivan erityisesti koronan vastaiseen työhön. Täällä nousi huoli, miten pidetään ylipäättään huolta meidän koulujen, oppilaitosten ja tutkimuslaitosten toiminnasta. Tähänhän hallitus on tehnyt toimia: korkeakoulujen perusrahoitusta on kasvatettu 60 miljoonalla. Tämä on nyt noussut aivan arvoon arvaamattomaan, koska nyt on tunnistettu, että kun vaikkapa epi-demiologian alalla ei ole ollut riittävästi resursseja Suomessa ja muualla maailmassa kulu-neina vuosina, niin se näkyy nyt siinä, että meillä ei ole kaikkea sitä tutkimusta, mitä olisi voinut olla, mistä olisi ollut aivan valtava apu tämän taudin taltuttamisessa. Eli nyt kun käännyimme kohti kestäväää tietä, panostamme tutkimukseen, niin voimme parhaiten var-mistaa, että kun seuraava kriisi koittaa, niin tunnemme tarkemmin, mistä on kysymys, ja tiedämme myös paremmin, miten kriisi saadaan nopeimmin taltutettua. Siksi onkin tär-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

keää varmistaa, että tutkimukseen ja [Puhemies koputtaa] koulutukseen panostetaan jatkossakin. Nämä eivät saa olla leikkauskohteita, kun pohditaan talouden tasapainottamista.

14.32 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Epidemian seurauksena yleinen taloudellinen aktiviteetti heikkenee, ja sen vuoksi tietysti hallitus on näitä lisätalousarvioita meille tuonut. Yksi linjaus, pääkohdiltaan aivan perusteltu, on se, että heinäkuun loppuun asti yli 500 hengen tilaisuudet on peruttava, ja tämä linjaus tietysti vaikuttaa merkittävästi kesätapahtumiin ja festivaaleihin. Kulttuurilla on sosiaalisuuden ja yhteisöllisyyden lisäksi paljon vaikutuksia myös talouteen, pienyritysjäyteen, yhteisöön, hyvinvointiin, freelancereitten toimintaan ja näin poispäin.

Toisessa lisätalousarviossa hallitus osoitti noin 40 miljoonaa euroa kulttuurin tukemiseen, ja siellä oli kohdistettu rahaa kulttuurialan ammattilaisille, taiteilijoille ja kulttuuritapahtumille — hyvä näin, kiitos siitä. Tuki ulottui kuitenkin vain 31.5. asti, ja tähän liittyen opetus- ja kulttuuriministeriö on käynnistänyt haun, mutta todellakin kesätapahtumiin se haku ei auta. Valtiovarainvaliokunta sanoi mietinnössään toisesta lisätalousarviosta, että ”on tärkeä seurata tuen tarvetta ja varautua osoittamaan lisäresursseja tilanteessa, jossa kesätapahtumat joudutaan epidemian vuoksi perumaan”. No, nyt niitä joudutaan perumaan, ja tähän valtiovarainvaliokunnan mietintöön liittyen odotin, että tässä kolmannessa lisätalousarviossa olisi tämä festivaaliasia tullut esille, mutta se ei ole tähän vielä ehtinyt, ja toivon, että neljänteen se tulee mukaan. Näiden festareiden toivoisi pääsevän tästä kuolemanlaaksosta ylitse, ja toivoisi katseiden suuntautuvan seuraavaan vuoteen.

Toinen asia, johon ei sinänsä rahaa tarvita, koskee esimerkiksi Veikkausliigaa ja Superpesistä: Kun tämä 500 henkilön kirjaus on meillä heinäkuun loppuun asti, niin toivoisin, että hallitukselta tulisi tähän valtioneuvoston periaatepäätökseen tarkentavia soveltamisohjeita. Onko se 500 tiukka raja, vai onko siinä tilannekohtaista harkintaa? Jos otetaan esimerkiksi jalkapallopelejä, joka pelataan vaikka Ratinassa, ja katsomossa on 17 000 paikkaa, niin tilanne on tietysti erilainen kuin pienellä stadionilla, jossa on 3 000 paikkaa — ihan samalla tavalla tieliikenteessä meillä on erilaisia nopeusrajoituksia turvallisuudesta johtuen pienille teille ja isoille teille. Ja tässä toivoisin, että voidaan tapauskohtaista harkintaa tehdä, jos on iso stadion, ulkona, monta katsomoa, eri sisäänkäynnit, mikäli se on mahdollista turvallisuus huomioiden. Turvallisuus on tietysti myös urheiluyhteisölle ensisijainen tavoite.

14.35 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! Kuten täällä ovat useat kollegat jo tuoneet esille, tämä kriisi on vaikuttanut alkuvaiheessa erityisesti palvelualojen yrityksiin, ja niistä monen tilanne on tällä hetkellä erittäin vaikea. Täällä on noussut esille erityisesti ravintola-ala, jolla monen yrityksen liikevaihto on romahtanut täysin. Tällä hetkellä vaarassa ovat tuhannet yritykset ja kymmenettuhannet näissä yrityksissä työskentelevät ihmiset, ja sen takia on tärkeää, että heitä autetaan nyt ja tässä, jotta mahdollisimman moni näistä yrityksistä pääsee tämän akuutin kriisin yli.

Herra puhemies! Käsittelimme maaliskuun lopussa ravintoloiden sulkemista koskevaa lainsäädäntöä tässä salissa ja silloin teimme tämän päätöksen siitä, että ravintolat tässä poikkeustilanteessa suljetaan. Tässä yhteydessä hyväksyimme yksimielisesti myös lausuman, joka on velvoittanut hallitusta ryhtymään viipymättömiin toimiin, joilla sitten tuetaan ravintolayrittäjien toimeentuloa tässä poikkeuksellisessa tilanteessa. Samoin perustuslakivaliokunta piti lausunnossaan välttämättömänä, että lailla säädetään sekä kiellon ai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

heuttamien menetysten kohtuullisesta kompensoimisesta että vaikutuksia lieventävistä järjestelyistä elinkeinonharjoittajille.

Herra puhemies! Nyt olennainen kysymys kuuluu: vastaako tämä hallituksen esitys sitä, mitä eduskunta, tämä sali, on hallitukselta edellyttänyt? Ei vastaa. Tätä hallituksen mallia ei voi pitää kohtuullisena kompensaationa yrityksille, joiden liikevaihto on romahtanut täysin. Tämä 123 miljoonan euron tuki näine valuvikoineen, jotka on tuotu jo esille tässä keskustelussa, ei todellakaan ole sitä, mitä eduskunta on maan hallitukselta edellyttänyt, ja sen takia on tärkeää, että nyt talousvaliokunta käytännössä joutuu muuttamaan, tekemään aika paljon työtä, jotta tämä esitys saadaan sellaiseen kuntoon, että sen kanssa päästään eteenpäin.

Herra puhemies! Olemme siis tosiaan, kuten edustaja Heinonen täällä toi esille, esittäneet tätä ravintolatuen korottamista 300 miljoonaan euroon. Olemme myös tuoneet esille sen, että mikäli yrittäjä on hakenut tukea ely-keskuksesta tai Business Finlandilta, nämä tuet eivät saa vaikuttaa tämän ravintolayrityksen saamaan mahdolliseen ravintolatukeen. On myös järjetöntä, että tämän tuen osalta vertailuajankohta on vuoden alku, joka on taas kaikkein hiljaisinta aikaa ravintolan liiketoiminnassa.

Herra puhemies! Nämä kaikki asiat täytyy nyt korjata, kun tätä asiaa tässä talossa käsitellään.

14.38 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! Korona on aiheuttanut terveydellisen kriisin lisäksi akuutin šokin talouteen. Meidän on nyt ehdottoman tärkeää välttää 90-luvun laman virheet. Työpaikkoja on puolustettava määrätietoisesti.

Tänään käsitellyssä olevassa lisätalousarviossa esitetään 123 miljoonan euron tukea ravintoloille. Sulkemispäätöksestä johtuvat tulonmenetykset korvataan ja alan yrityksiä kannustetaan työllistämään. Eduskunta vielä tarkastelee, kuinka tuki kohdentuisi mahdollisimman oikeudenmukaisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Esimerkiksi niiden ravintoloiden osalta, jotka ovat jo aiemmin hakenneet kehittämistukia, pitää varmistaa, ettei niitä aseteta muita hankalampaan asemaan.

Samalla kun yrityksiä tuetaan, on myös muistettava niiden ihmisten toimeentulo, joilla ei ole töitä. Vasemmistoliitto on tyytyväinen, että työttömyysturvan suojaosaa päätettiin nostaa 500 euroon. Näin helpotetaan työttömän mahdollisuutta työn vastaanottamiseen ilman toimeentulon heikentymistä. Väliaikainen korotus myös toimeentulotukeen varmistaisi, että kaikkein pienituloisimmat selviytyisivät kriisin keskellä.

Arvoisa puhemies! Viime päivinä on puhuttu paljon siitä, miten Suomen taloutta tulisi pitkällä aikavälillä vahvistaa. On ollut ikävää huomata, miten innokkaasti opposition riveistä on lähdetty lietsomaan epävarmuutta ja puhumaan leikkauksista. Meidän tehtävämme on nyt varmistaa ihmisten luottamus yhteiskuntaan pitämällä huolta ihmisten hyvinvoinnista ja toimeentulosta.

Kun akuutti kriisi on ohi, tulemme tarvitsemaan elvyttäviä toimia. Näistä linjattaneen seuraavissa lisätalousarvioissa. Esimerkiksi kaikille suomalaisille jaettava elvytysseteli olisi tehokas tapa vauhdittaa kulttuuri- ja palvelualojen elpymistä. Nämä alat ovat kriisin suurimpia kärsijöitä, ja seteli tukisi yrittäjiä sekä pieni- ja keskituloisten mahdollisuutta käyttää palveluita. Lisäksi ilmaston näkökulmasta tärkeitä infrahankkeita on syytä vauhdittaa, samoin kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen rakentamista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

Poikkeusoloissa on herännyt huoli myös lasten ja perheiden hyvinvoinnista. Hallituksen tulee panostaa siihen, että mahdollisimman pian annetaan erityistä lisätukea neuvoloille, päiväkodeille ja kouluille lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistamiseksi.

Myös kunnissa odotetaan jo kuumeisesti hallituksen lupaamaa vähintään miljardin euron tukipakettia, ja tästä olisi hyvä saada lisätietoa mahdollisimman pian, jotta kunnat voisivat keskittyä kuntalaisten hyvinvointiin eivätkä taloushuoliin.

14.41 Ari Koponen ps: Arvoisa herra puhemies! Lisätalousarvioesityksessä määrärahoja lisätään 832 miljoonalla eurolla kokonaan lisävelan otolla. Hyvinä elvytyskohteina voidaan pitää esimerkiksi infraa tai vaikkapa homekoulujen korjaamista, sillä ennen kaikkea nyt pitäisi satsata koulutukseen, tutkimukseen ja kehitykseen. Näissä osaamisinvestoinneissa olemme jääneet viime vuosina kilpailijoita jälkeen.

On selvää, että tukitoimia täytyy osoittaa tahoille, joiden liiketoimintaa valtiolta on rajoittanut. Vaikka elvytyksen tarve on suuri, se ei poissulje sitä tosiasiaa, että syksyn budjettiriihessä on myös kriittisesti käytävä läpi valtiontalouden menoja. Miljoonia ei ole varaa heitellä jokaiseen koloon, mikä tuntuu tällä hetkellä olevan hallituksen linja.

Peräänkuuluttaisin myös kustannustehokkuutta. Budjetissa on 6 miljoonaa euroa mobiilisovelluksen kehittämiseen, jota ei ole edes kilpailutettu. Miksi ylipäättensä jokaisen EU-maan täytyy kehittää oma sovellus? Olisiko voitu koordinoitusti yhteiskehittää?

Lähes sama summa, viisi ja puoli miljoonaa euroa, annettiin juuri vapaaehtoisrahoituksena WHO:lle, vaikka järjestö käyttää vuosittain noin 200 miljoonaa dollaria pelkästään työntekijöidensä matkakuluihin. Missä on toiminnan tehostaminen ja varmistus, että nämä miljoonat, jotka velkarahalla WHO:lle syötämme, menevät todella covid-19-vastaiseen toimintaan?

Myöskään euromaiden yhteisvastuun kasvattaminen ei ole perusteltua.

Ennen kaikkea tulisi kuitenkin pohtia, mitä vaihtoehtoja meillä on pelkälle velanotolle. Perussuomalaiset eivät kannata verotuksen kiristämistä, mutta olen jo useaan otteeseen puhunut veropohjan tiivistämisestä ay-liikkeiden osalta, sillä nämä yleishyödyllisiksi listatut yhteisöt nauttivat yhä edelleen verovapaudestaan. Täältä valtio voisi laskelmien mukaan saada satojen miljoonien tulot.

Tänä keväänä pelkästään Kojamo maksaa omistajilleen kaikesta huolimatta osinkoina 84 miljoonaa. Kansalaiset ovat ahdingossa lomautuksien vuoksi, ja korkeiden vuokrien takia Kelan kautta tulevat asumistuet valuvat suoraan Kojamon kautta verovapaana vuolaa tulona eläkeyhtiöille ja ammattiliitoille. [Ben Zyskiewicz: Näin se on!] Onko puoluetukien korotuksessa mitään järkeä tässä tilanteessa?

Ja loppuun voisi vielä kysyä, missä viipty kuntien tukipaketti.

14.44 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Valtionvelka on ennennäkemättömissä lukemissa, ja sen myötä tulee kriittisesti tarkastella, mihin nykytoimintoihin saati hallituksen uusiin suunnitelmiin on varaa. Hallitusohjelmalta on pudonnut pohja pois, mutta hallitus jatkaa ideologisten asioiden parissa puuhastelua jättäen sopeuttamistoimet seuraavan hallituksen harteille. — Hyvä hallitus: Teillä on nyt vastuu. Toimikaa sen mukaisesti.

Ja missä viipty kuntien tukipaketti? Kuntapolitiikassa sosiaalidemokraatit ja muu vihervasemmisto jarruttavat kuntien yt-neuvotteluita ja muita säästötoimenpiteitä uskotellen itselleen ja muille päättäjille hallituksen tulevan vielä apuun. Se on tyhjänpäiväistä haihatelua ja silmien sulkemista todelliselta tilanteelta. Hallitukselta ei ole tulossa sellaista kun-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

tapakettia, jolla oikeasti pelastettaisiin syvissä vesissä uivaa kuntataloutta. [Antti Kurvinen: Mistä tiedätte?] Kuntien onkin nyt tarkasteltava investointeja ja käyttökuluja: Mikä on lakisääteistä ja mikä ei? Mihin on aidosti enää tulevaisuudessa varaa ja mihin ei? Harmillinen tosiasia on se, että te hallituksessa olette vain lisäämässä kuntien tehtäviä. Onko siinä yhtään mitään järkeä?

Monissa kunnissa pohditaan säästötoimia kuumeisesti. Samaa ei voi sanoa hallituksen toiminnasta. Hiukan vaikuttaa siltä, että hallituksessa ei ymmärretä kuntien eikä yrittäjien ahdinkoa. Teille täällä asiat eivät tunnu konkretisoituvan tarpeeksi hyvin, jotta tekisitte rohkeitakin liikkuja taloustilanteen parantamiseksi. Kunnissa koronaviruksen on käsin kosketeltavissa, ja miljoonien tappiot täytyy paikata jollain.

Arvoisa herra puhemies! Kunnissa on jo ennen koronavirusta tehty pakon edessä miljoonasäästöjä, ja kuten todettua, entistä kovemmat säästöpainotteet ovat päällä. Ensi syksyn budjettiriihistä tulee kunnissa ennennäkemättömän vaikeat. Leikkauslistat ja veronkorotukset vaanivat aivan nurkan takana. Osa kunnista karsinee toivottavasti turhista investoinneista, mutta osassa niistä on jo karsittu ja jäljellä on enää esimerkiksi homekoulujen korjauksia tai uudisrakentamista. Niitä on muuten aika vaikea jättää tekemättä.

14.46 Sakari Puisto ps: Arvoisa puhemies! Lisätalousarviossa ja kevään rahoitusjärjestelyissä arveluttavat erityisesti EU-takausvastuut. Takausvastuut voivat olla Suomen kaltaiselle pienelle taloudelle vaarallisia. Tässä esityksessä on 432 miljoonan euron suuruinen valtiontakaus EU:n SURE-tukivälineen vakuudeksi ja 372 miljoonan euron suuruinen valtiontakuu EU:n covid-takurahastolle. Pitää nyt jo ajatella tilanteen varalta, jossa rahoitusmarkkinat mahdollisesti ajautuvat epävakaiseen tilanteeseen. Suomi olisi tällaisessa tilanteessa aivan erilaisessa asemassa kuin esimerkiksi Saksa ja yhteisvastuullisten takausvastuiden kokonaisuudessa ja kokonsa puolesta heittopussi.

Nyhtäen tilanne on poikkeuksellisen hankala, koska talous heikkenee kaikilla osa-alueilla: Ensinnäkin se heikkenee valtiontalouden näkökulmasta. Sitten on yritysten kysyntä katkenut ja lomautusaalto. Yritysten tuotantokyky ja samalla verojen maksukyky heikkenevät. Kuntatalouden tilanne on heikentynyt jo pitkän aikaa 2000-luvulla, ja silti tehdään hankkeita, joille ei ole riittävää kannattavuutta tulorahoituksen kautta. Takausvastuut Finnveran kautta ovat lisääntyneet tuntuvasti, ja tämän päälle tulevat sitten nämä EU-tason yhteisvastuut, niin kuin tämä SURE, takurahasto, EVM ja pöydällä oleva elpymisrahasto. Näitä erilaisia ehdotuksia tulee nyt ovista ja ikkunoista.

Kuten perustuslakivaliokunnassa edellytimme, nimenomaan tätä kokonaisuutta pitää nyt tarkastella, ei pelkästään näitä yksittäisiä tuki-instrumentteja tai takausinstrumentteja yksittäin, vaan nimenomaan tätä koko tilannetta sellaisessa tilanteessa, että Suomen taloustilanne voi vielä tästä heikentyä. Esimerkiksi Englannin pankki on ennustanut, että maa kohtaa pahimman laman jopa 300 vuoteen. Hallituksen asenne yhteisvastuuihin on liian kevytmielinen. Varsinkin tässä esityksessä oleva EU-takurahasto on riskialtis ja tappiot ovat mahdollisia. Vähintään täytyy siis siirtää päätöstä, ja silloinkin pitää olla vahvan ehdollinen päätös mukana.

Euroopan vakausmekanismin EVM:n osalta perustuslakivaliokunta edellytti asianmukaista ehdollisuutta tukien ehdoksi. Tällä tarkoitetaan siis tukia ottavien jäsenmaiden sitoutumista julkisen talouden tervehdyttämiseen, muuten raha vain otetaan ja saatetaan valuttaa käytännössä toista kautta muualle kuin akuutteihin terveystoimiin, joihin se oli tarkoitettu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

Lopuksi vielä täytyy nostaa esiin tämä valmistelussa oleva EU:n elpymisrahasto. Nimestään huolimatta kyseessä on käytännössä hanke laittaa liikkeelle yhteisvastuulliset eurobondit, jolloin yhteisvastuiden suuruusluokka liikkuu jo tuhansissa miljardeissa euroissa.

14.49 Anders Adlercreutz r: Ärade talman! Ensinnäkin: On hyvä, että Suomi tukee tässä myöskin WHO:ta. Kun joku pudottaa kapulan, niin yhteisvastuuta kantavat maat nostavat sen yhteisen hyvän puolesta ylös ja vievät sitä eteenpäin. Pienen maan, kuten Suomen, kiistaton etu on se, että meillä on sääntöihin pohjautuvaa kansainvälistä yhteistyötä, että pystytään tekemään työtä yhdessä, vaikka tietenkin puutteita niissä kaikissa jossain määrin on.

Tämän kevään aikana on tuettu yrityksiä ennennäkemättömällä tavalla, monin eri tavoin. Tämä lisäbudjetti on taas osoitus siitä, että halu tukea on kova, ja me näemme kaikki sen, että vaikka tässä nyt on suunnaton negatiivinen rahavirta, niin se on edellytys sille, että se rahavirta kääntyisi positiiviseksi, että meillä on yrityksiä, jotka voivat työllistää siinä vaiheessa, kun talous taas saadaan liikkeelle.

Ravintolatuki varsinaisena asiana käsitellään tässä myöhemmin. On hienoa, että se tulee, se on eduskunnan vaatimus. On hyvä, että tässä vielä on keskusteluvaraa, voidaan pohtia niitä tiettyjä kohtia, joissa detaljeja ehkä on syytä justeerata lähinnä liittyen vertailukausiin ja ehkä siihen, miten muihin, erilaisiin tarkoituksiin myönnettyjä tukia otetaan tässä huomioon. Voi toki myöskin pohtia ihan ilmaisia keinoja tukea pienpanimotoimintaa tai ravintoloita ja tilapäisesti tehdä poikkeuksia alkoholilainsäädäntöön ja ulosmyyntiin liittyviin määräyksiin.

Finnairikin on tässä mukana, ja ei voi aliarvioida pienen Euroopan reunavaltion oman lentoyhtiön merkitystä. On tärkeää, että se pidetään pystyssä. Ilman Finnairia Suomen edellytykset pärjätä tulevaisuuden haasteissa olisivat huomattavasti heikommat.

13,5 miljardia, se on suunnaton vaje, se pitää nopeasti kuroa umpeen. Vaikka nyt ei ole leikkauslistojen aika — vaikkakin perussuomalaiset niitä ilmeisesti tuossa hieman tivasiinkin — niin on selvä, että kun elvytystä lähdetään tekemään, niin meillä pitää myöskin olla suunnitelma sopeutustoimille, pitää olla suunnitelma sille, miten tätä aukkoa saadaan kurottua umpeen, ja se oli myöskin asiantuntijoiden näkemys tänään, kun asiasta keskusteltiin valtiovarainvaliokunnassa. Meidän pitää jo syksyllä pohtia niitä asioita, joilla saadaan koko valtiontalous, julkinen talous balanssiin. Aikaa ei ole hukattavaksi siinä asiassa.

Yhtä lailla pitää pohtia, miten nyt kriisin aikana käyttöön otettuja joustoja voitaisiin säilyttää, miten työelämää saadaan joustavoitettua, myöskin työvoiman tarjontaa lisättyä [Puhemies koputtaa] ja nähdä Suomen kaltaisen maan vahvuudet, joustavuuden ja osaamisen merkitys myöskin tulevaisuudessa. — Kiitos.

14.52 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Koposelle ja edustaja Simulalle vastauksena: kuntien tukipaketti on tulossa neljännessä lisätalousarvioehdotuksessa.

Edustaja Puisto puhui edellä Suomen takuista, ja jatkan niistä. Olen samaa mieltä siitä, että tilannetta tulee katsoa kokonaisuutena. Tässä kolmannessa lisätalousarviossa ehdotetaan, että valtioneuvosto voi myöntää enintään 432 miljoonan suuruisen valtiontakauksen lainoille, jotka myönnetään eurooppalaisen hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tilapäisen tukivälineen, SUREn, puitteissa. Lisäksi valtioneuvostolle ehdotetaan valtuutta myöntää enintään 372 miljoonan euron suuruisen valtiontakauksen Euroopan in-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

vestointipankille yleiseurooppalaisesta takuurahastosta mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalta. Tämä takuurahasto perustetaan Euroopan investointipankin yhteyteen.

Yhdyn tässä perustuslakivaliokunnan näkemykseen, että kokonaisarvio kasvavista vastuista viime kädessä vaikuttaa siihen, voidaanko koronavirukseen liittyviä järjestelyitä pitää perustuslain mukaisina. Jatkossa käsiteltäessä tällaisia EU-jäsenyyteen liittyviä ehdotuksia valtioneuvoston selvityksessä arvioidaan taloudellisia vastuuta ja riskejä kumulatiivisesti — sitä toivon huomioiden myös jo päätetyt ja ennakoitavat, lähiaikoina päätettäviksi tulevat asiat. Tulisi olla tiedossa riittävä selvitys Suomen EU-jäsenyyteen liittyvistä takaus- ja vastaavista vastuista kokonaisuutena. Tämä on hyvä jatkossa pitää mielessä.

Vesa Vihriälän työryhmän raportti on hakenut taloudellemme tietä ulos tästä kriisistä ja eväitä jälleenrakentamiseen. Elvytyksen rinnalle tulee hakea toimia, jotka pitävät julkisen talouden tasapainoisella uralla. Emme saa lisätä kohtuuttomasti tulevien sukupolvien taakkaa. Edessä on haastavien päätösten aika. Päätökset koskevat niin Suomen kuin Euroopan unionin yhteisiä päätöksiä. Tässä lisätalousarviossa keskitytään paljon yritysten tilanteisiin, niiden helpottamiseen ja koronaviruksen hallinnan ja torjunnan aiheuttamiin kustannuksiin. Pidän näitä kaikkia toimenpiteitä tarpeellisina.

14.55 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Tällä kriisillä on neljä vaihetta: ensimmäisenä on epidemian tukahduttaminen, toisena exit, kolmantena elvytys ja neljäntenä sopeutus. Aikaa menee varmasti toistakymmentä vuotta, ennen kuin nämä kaikki on saatu hoidettua. Hallituksen politiikka epidemian tukahduttamisen suhteen on hyvin epäselvä. Ja jopa ennen kuin tukahduttamista on nähtävissä, hallitus jo aloittaa exitin tällä viikolla koulujen osalta, ja sitten hyvin pian mennään siitä eteenpäin. Tämä on todella riskialtista politiikkaa.

Tämä budjettiesitys sisältää jonkin verran näitä toimenpiteitä, jotka kohdistuvat suomalaisen yritystoimintaan, ja perussuomalaiset kannattavat suomalaisen elinkeinoelämän ja työllisyyden puolesta tehtäviä panostuksia valtion toimesta. Sen sijaan me emme kyllä missään tapauksessa ymmärrä tätä hallituksen Eurooppa-politiikkaa. Nyt kun täällä on eurooppaministerikin paikalla, niin teillä varmasti on tarkkaan tiedossa, minkälaiset Suomen vastuut Eurooppa-tasolla nyt jo ovat. Euroopan keskuspankki osto-ohjelmallaan on aiheuttanut jo noin 2 500—3 000 miljardin summan keskuspankin taseeseen. Suomen laskennallinen osuus on siitä kymmeniä miljardeja euroja. Tämä on siellä sisässä meidän vastuulamme.

EU:n budjetti on tietysti auki, ja sinne ollaan nyt rakentamassa lisää menoja meille. Target 2 -järjestelmä sisältäneen noin 100 miljardin vastuut Suomelle. Ne ovat laskennallisia vastuuta tässä tilanteessa mutta olemassa olevia. EVM:n sisällä on kymmenien miljardien, ainakin 12 miljardin euron, summa, joka vaadittaessa on sinne maksettava. Lisäksi näistä bondeista puhutaan. Tämä budjetti sisältää SURE-järjestelmän ja Euroopan investointipankin takuun kautta yhteensä yli 800 miljoonan euron lisävastuut suomalaisille veronmaksajille.

Kuinka suureksi hallitus on valmis viemään Suomen vastuun muiden maiden huonosta, holtittomasta taloudenpidosta ja toisaalta sen vastuun, mikä tätä kautta tulee meille silloin, kun Suomessa on hätä, niin kuin tällä hetkellä on? Meidän tehtävämme on pelastaa suomalaiset yritykset, työpaikat ja luoda pohja elvytykselle ja sopeutukselle sen jälkeen, kun tämä tilanne on ohi. Miten hallitus tähän varautuu, ja mikä on teidän politiikkanne tältä osin? Sitä kysyy varmasti Suomen kansa tänä päivänä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

14.59 Antti Kurvinen kesk: Herra puhemies! Tänään vietetään kahta tällaista merkkipäivää, huomionosoituspäivää, ja siihen nähden tämän vuoden 2020 kolmannen lisätalousarvion käsittely sattuu oikeastaan aika mukavasti: tänään vietetään suomalaisuuden päivää — hyvää suomalaisuuden päivää kaikille — ja myöskin sairaanhoitajapäivää. Tämä lisätalousarviohan on osa sitä koronakriisin hoitoa, jota suomalainen yhteiskunta ja koko ihmiskunta on tässä nyt tämän alkuvuoden tehnyt. Meikin olemme tässä salissa tehneet lukuisia lakiesityksiä, talouspäätöksiä, joilla tätä koronakriisiä hoidetaan, ja siinä sairaanhoitajat ovat aivan etunenässä. Ja kyllähän tässä snellmanilaisella, sinivalkoisella asialla monella tavalla ollaan, kun näitä ratkaisuja tämänkin lisätalousarvion osalta tehdään.

Puhemies! Tämän lisätalousarvion teemaksi voisi nostaa yritysten tukemisen, elinkeinopolitiikan ja myös matkailun tukemisen Suomessa. Tämän lisätalousarvion koko on noin 800 miljoonaa euroa, ja siitä leijonanosa, noin 700 miljoonaa euroa, on varautumista meidän suomalaisen sinivalkoisen lentoyhtiömme, Finnairin, pääomittamiseen, siihen, että valtio, jolla on yli 50 prosenttia Finnairin osakkeista, voisi osallistua mahdolliseen osakeantiin tai sitten muulla tavalla pääomittaa tätä meidän omaa lentoyhtiötämme.

Kaikki lentoyhtiöt maailmassa ovat tällä hetkellä kovissa vaikeuksissa, ja voidaan ennakoida, että siellä kyllä tapahtuu semmoinen harvennus ja pudotuspeli. Mutta kuten täällä edustaja Adlercreutz muutenkin ansiokkaassa puheenvuorossaan totesi, kyllä kansallinen lentoyhtiö on Suomelle ihan välttämätön elinehto, strateginen elinehto, monistakin syistä. Me olemme käytännössä saari, lentoyhtiö tarvitaan logistisista syistä, turvallisuussyistä eikä vähiten elinkeinopoliittista syistä. On hirveän harmillista, että juuri kun meillä matkailu nousi oikein jaloilleen, niin sitten tämä korona sitä painoi alaspäin. Mutta uskon, että paremmat päivät ovat tulossa.

Puhemies! Minusta Suomessa ei kannata sulkea lentokenttiä, me tarvitsemme kaikkia nykyisiä lentokenttiä. Ottaisin mallia lentoliikenteen tukemiseen tuolta länsinaapurista Ruotsista. Siellä on hyviä ratkaisuja, myös pienet kentät pidetään hengissä, nähdään osana kriittistä infraa. Lisäksi meillä on ihan mielenkiintoisia hankkeita pienemmillä lentokentillä vaikkapa molemmin puolin Pohjanlahtea: niin Västerbottenissa kuin meillä Pohjanmaalla on sähköisen lentoliikenteen kehittämishanke.

Puhemies! Tässä lisätalousarviossa käsitellään myös tätä kauan odotettua ravintolatuokea, ja pidän erittäin tärkeänä ja keskustan eduskuntaryhmä pitää erittäin tärkeänä sitä, että hallitus teki pöytäkirjaansa tämän lausuman, että eduskunta voi korjata tätä tukea. Siellä on sellaisia selkeitä puutteita ja ongelmakohtia, jotka pitää eduskuntakäsittelyssä korjata. Me keskustan eduskuntaryhmässä kutsumme kokoomuksen ja muun oikeisto-opposition mukaan näitä puutteita korjaamaan. [Ben Zyskowiczin välihuuto]

Puhemies! Ihan loppuun haluan todeta vielä näistä EU-vastuista sen asian, että vaikka nyt joudutaan tekemään tämmöistä covid-rahastoa ja SURE-välineitä, niin kyllä hallitus pitää edelleen kiinni siitä, että EU:ssa jokaisella jäsenvaltiolla pitää olla oma talouspolitiikka, vastuu omasta taloudenpidosta. Me emme hyväksy, keskusta ei hyväksy eikä hallitus hyväksy tulonjakounionia, [Puhemies koputtaa] mitään velkaunionia. Suomen budjettisuvereniteetista pitää pitää kiinni. Tämän salin pitää päättää suomalaisten veronmaksajien [Puhemies koputtaa] rahojen käytöstä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kalli ja hänen jälkeensä ministeri Kulmuni ja sitten muutaman puheenvuoron jälkeen ministeri Tuppurainen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

15.02 Eeva Kalli kesk: Arvoisa puhemies! Vuoden kolmas lisätalousarvioesitys on jälleen mittaluokaltaan normaaliolojen lisätalousarvioita suurempi, tällä kertaa kaikkiaan 832 miljoonaa euroa. Tänä keväänä jo annettujen ja vielä annettavien lisätalousarvioesitysten mittaluokka jo itsessään kertookin tämän kriisin vakavuudesta, laajuudesta ja syvyydestä.

Esitys pitää sisällään lukuisia kannatettavia ja hyvin perusteltuja toimia muun muassa Finnairin pääomitukseseen, Työllisyysrahaston maksuvalmiuden varmistamiseen sekä ravintoloiden tukemiseen liittyen. Me keskustelemme hetken päästä tarkemmin ravintoloille osoitettavan tuen sisällöstä, mutta aivan kuten tässäkin keskustelussa on jo useasti todettu, on päivänselvää, että ravintoloiden tukeminen on välttämätöntä, oikein ja kohtuullista ja että esitetty tukimalli edellyttää vielä eduskunnan toimesta joitakin parannuksia ja selvennyksiä, aivan kuten hallitus itsekin on meitä evästänyt. [Ben Zyskowitz: Miksei hallitus korjaa?] Me talousvaliokunnassa, aivan kuten edustaja Kurvinen äsken totesi, tulemme käymään esitetyn mallin ja siihen liittyvät muutostarpeet huolellisesti läpi asiantuntijoiden ja alan edustajien kanssa.

Samalla on kuitenkin muistettava, että myös monet muut yritykset muilla toimialoilla ovat ajaneet käytännössä suoraan seinään ja ovat yhtä lailla vaikeuksissa, ja tästä syystä on tärkeää ja erinomaista, että hallitus on myös tämän huomioinut ja valmistelee parhaillaan siihen liittyvää uutta yleistukea.

Arvoisa puhemies! Lisätalousarvioesityksestä haluan vielä erikseen nostaa esiin rokotetutkimukseen ja jäljitysovellukseen kohdistuvat rahoitusesitykset. Suomen Akatemian valtuutta ehdotetaan lisättävän 10 miljoonaa euroa. Tämä valtuuden korotus on tärkeää kohdentaa nimenomaan suomalaisen covid-19-rokotetutkimuksen ja -lääkekehitystutkimuksen tukemiseen. Tämä on valtavan tärkeä asia. On erinomaisen hienoa, että meillä on Suomessa pitkälle edennyttä koronaviruksen torjumiseen soveltuvaa rokotetutkimusta, ja sitä pitää nyt kaikin keinoin tukea ja edistää. Mitä nopeammin saamme tähän kulkutautiin purevan rokotteen, sitä nopeammin pääsemme yhdessä voimalla kiinni uuden kasvun rakennustyöhön. Suomen menestyksen ja suomalaisten turvallisuuden vuoksi on tärkeää, että meillä on maassamme omaa tuotantoa myös rokotteen suhteen. Olemme koronaviruksen aikana oppineet paljon huoltovarmuudesta, ja tämä on syytä pitää mielessä myös rokotteisiin ja lääkkeisiin liittyen.

Vahva tuki siis tälle valtuudenkorotusesitykselle ja valtavasti voimia ja jaksamista kaikille niille huippuosaajille, jotka tekevät nyt kovasti töitä koronavirukseen liittyvän rokotte- ja lääkekehitystutkimuksen parissa. Tähän liittyen rahoituksen tasoa ja riittävyyttä on syytä seurata tarkasti. Valtiolla pitää myös olla tarvittaessa valmius osoittaa lisärahoitusta, jos tilanne ja kehitystyön eteneminen sitä vaativat. Tämä jos mikä on esimerkki erinomaisesta investoinnista, joka todella kannattaa ja onnistuessaan maksaa itsensä moninkertaisesti takaisin [Puhemies koputtaa] niin inhimillisesti kuin taloudellisesti arvioiden.

15.06 Valtiovarainministeri Katri Kulmuni: Arvoisa puhemies! Muutama kommentti ja vastauksia kysymyksiin, joita tässä keskustelun aikana tuli.

Suomihan ei ole ollut varautunut tämänkaltaiseen virusepidemiaan eikä meidän lainsäädäntömme ole ollut niin joustava kuin sen olisi pitänyt olla, ja siitä seuraa esimerkiksi se, että ravintolat eivät voi olla vain osittain auki, jossakin auki ja jossakin kiinni, vaan meillä on sellainen lainsäädäntö, että ne ovat kaikkialla auki tai kaikkialla kiinni. [Ben Zyskowitz: No tuo ei ole totta!] Me voimme alueellisesti laittaa ne jossakin kiinni tai auki, mutta se, että me saamme osittain vaikka kahvilat auki, ruokaravintolat auki, terassit auki, vaatii

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

lainsäädäntöä, ja sitä hallitus käsittelee huomenna, ja on hyvä, että meidän lainsäädännöstä tehdään joustavampi tulevaisuutta varten, ettei vastaavanlaisiin tilanteisiin enää jouduttaisi.

On myös tärkeää, kun moni muukin on ongelmissa — ravintolat tietenkin eduskunnan päätöksellä aivan suoraan ovat menettäneet elinkeinovapauttaan, mutta samalla lailla ovat ihmiset loppuneet monista firmoista — että myös yleistuki saataisiin aikaiseksi ja pystytäisiin vieläkin estämään sitä, ettei konkurssiaaltoja tähän maahan tule. Niinpä hallituspuoleilla on aivan yksiselitteinen yhteisymmärrys siitä, että mitä tulee vertailulukuun tai mitä tulee yhteensovittamiseen suorien tukien kanssa, näitä on syytä eduskunnassa edelleenkin tarkastella.

Sitten haluan vastata myös tähän lisätalousarvion takuuosioon. Tämä lisätalousarvio tuodaan eduskunnalle siitä syystä, että me haluamme auttaa Finnairia, joka on joutunut nyt varsin vaikeaan tilanteeseen. Siinä yhteydessä tänne tuodaan myös tämä ravintolatuki, mutta oikeastaan lähes samansuuruinen summa on niitä takuita, missä me olemme mukana eurooppalaisella tasolla. Mutta kyllä se on niin, että ne edelliset sukupolvet ovat tässä talossa päättäneet sen verran suurista takuista ja vastuista, että meillä ei ole kohta enää, mitä antaa. [Toimi Kankaanniemi: Annatte kuitenkin!] Nimittäin meillä on kaikista EU:n jäsenmaista kaikista korkeimmat vastuut, joten siksi on tärkeää, että me teemme senkaltaista ylisukupolvista politiikkaa, että myös tulevat päättäjät ja tulevat suomalaiset selviävät niiden kanssa. Nimittäin meidän pöydälle on tullut sellaiset rätingit, että meidän puolestamme ovat jo edelliset niitä asioita päättäneet.

On tärkeää myös olla eurooppalaisella tasolla yhteistyössä, koska kyllä se on tämän hallituksen, tulevan hallituksen, edellisen hallituksen, kaikkien etu, että euroalue säilyy vakaana — ja siihen ovat olleet perussuomalaisetkin hallituksessa ollessaan sitoutuneita. [Toimi Kankaanniemen välihuuto] Ette te ole esittäneet EVM:n lakkauttamista tai eurosta lähtemistä, aina te olette kiltisti hallituksessa eurooppalaista yhteistyötä eteenpäin vieneet, [Välihuutoja] koska kyllä on niin, että Suomikin saattaa joskus tarvita apua. Suomikin saattaa tarvita apua, [Toimi Kankaanniemi: Varmaan tällä politiikalla!] ja siksi meidänkin on syytä yhteistyötä tehdä — tai ne suomalaiset firmat, jotka ovat pystyneet käyttämään Euroopan investointipankin rahoitusta miljardeja: lähes 17 miljardia on Suomi sieltä pystynyt saamaan, [Puhemies koputtaa] vuosittain parin miljardin molemmin puolin viime aikoina.

15.09 Ville Kaunisto kok: Arvoisa herra puhemies! Haluan nostaa esiin muutaman merkittävän asian hallituksen esittämästä kolmannelta lisätalousarviosta.

Ensinnäkin on todella merkittävää, että olemme tiukasti mukana koronavirusrokotteen kehittämisessä. Me emme ratkaise tätä ongelmaa yksin, mutta panostukset Suomen Akatemialle covid-19-rokote- ja -lääkekehitystutkimuksen tukemiseen ovat pieniä askelia, jotka voivat tuoda suuria lopputuloksia jopa koko maailmalle.

Toisena nostan esiin jo useamman viikon häveyksissä olleen, eduskunnan hallitukselta vaatiman ravintoloiden tukipaketin. Nyt se on tullut, mutta se ei ole riittävä eikä se kohtelee kaikkia toimijoita tasapuolisesti, ja siinä on täysin epäoikeudenmukainen vertailujakso. Näyttää vahvasti siltä, että ravintola-alan pelastus on, että hallitus lopulta luovutti paketin tekemisen eduskunnalle. Ei hätää, kokoomus kyllä kantaa vastuun. Kerron mahdollisesta ratkaisusta erikseen seuraavassa, tulevaan tukipakettiin liittyvässä pykälässä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

Viimeisenä haluan vielä puhua hallituksen esittämästä Suomen Euroopan unionin ta-
kausvastuiden kasvattamisesta. Euroopan unioni on historiallisen upea rauhanprojekti,
joka on tuonut vaurautta ja hyvinvointia ympäri Euroopan. Tämä tosiasia ei kuitenkaan saa
ajaa meitä tilanteeseen, jossa ainoa solidaarisuuden osoitus on tulonsiirrot ja takausten kas-
vattaminen. Omasta edusta pitää pitää huoli. Kukaan muu sitä ei meidän puolestamme tee.
Puolensa pitäminen ei tee meistä EU-vastaisia, eikä se, että vaadimme tiukat säännöt EU-
maiden taloudenhoidossa, tee meistä yhtään vähempää joukkuepelaajia, vaan itse asiassa
se pitkässä juoksussa vahvistaa EU-joukkuetta ja sen yhteisiä pelisääntöjä.

Suomi elää kansainvälisyydestä, ja yhdessä tästäkin kriisistä tulemme selviämään. —
Kiitos.

15.11 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tässä esityksessä on tärkeitä panos-
tuksia, jotka osaltaan auttavat epidemian vahinkojen korjaamisessa. Kiinnitän huomiota tä-
hän rokote- ja lääkekehitystutkimuksen tukemiseen osoitettuun 3 miljoonan euron määrä-
rahaan ja 10 miljoonan euron myöntövaltuuteen, jotka ovat tietenkin tarpeellisia, mutta
kyllä tähän rokote- ja lääkekehitystutkimukseen sekä myös sitten rokotetuotantoon tarvit-
taisiin nyt panostuksia nopeassa tahdissa.

Tiedämme, että suomalaisprofessorit ovat kehittäneet lähes valmiin koronarokotteen,
mutta rokotteen eteen tehty työ uhkaa valua hukkaan, koska Suomi on ajanut alas rokottei-
den valmistuksen. Tutkijoiden mukaan olisi järkevää ja täysin mahdollista, että myös ro-
kotteen valmistaminen hoidettaisiin omin voimin ilman kansainvälisiä lääkejättejä. Vaara-
na on, että Suomi ei sitten aikanaan saa riittävän paljon ja nopeasti rokotetta, jos jäämme
jonottamaan valmista tuotetta kansainvälisiltä markkinoilta. Siksi olisi nyt tärkeää, että
Suomella olisi rokotetuotantoa omissakin käsissä.

Suomellahan oli rokotetuotantoa yli sadan vuoden ajan, mutta se päätettiin lopettaa 17
vuotta sitten. Silloinen Kansanterveyslaitos, nykyinen THL lopetti oman rokotetuotanton-
sa, koska sitä pidettiin liian kalliina. Varmasti aikanaan oli perusteita tälle päätökselle,
mutta tuon päätöksen jälkeen rokotteen valmistuksessa on kehitytty. 2000-luvulla käyt-
töön otettu niin sanottu vektoriteknologia on entisiä virusten kasvattamiseen perustuvia
menetelmiä helpompi. Tämä menetelmä sallii myös tuotannon mittaluokan kasvattamisen
helposti, eli arvioidaan, että suomalaiset tuottajat pystyisivät kaikille suomalaisille saa-
maan tämän rokotteen aikaiseksi.

No, vaikka oman tuotannon ylläpitäminen edellyttää resursseja, niin on myös kallista
taistella tätä koronaa vastaan. Nuo aiemmatkin, muun muassa sikainfluenssa, ovat osoitta-
neet, että oman tuotannon turvaaminen on erityisesti huoltovarmuuden kannalta kannatta-
vaa. Ajattelen, että nyt hallitukselta edellytettäisiin rohkeita ja tärkeitä päätöksiä, jotta tuo
tuotanto saataisiin käyntiin. Meillä on nyt käynnistetty tämä aiemmin lopetettu suoja-
varusteiden valmistaminen, ja samalla tavalla näiden rokotteen kohdalla tarvittaisiin jat-
kossa [Puhemies koputtaa] tätä omaa huoltovarmuutta.

15.14 Janne Sankelo kok: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys eduskunnalle vuo-
den 2020 kolmanneksi lisätalousarvioksi on akuutin kriisin ja tulipalon sammuttamista.

Yksi tärkeä elementti tässä kokonaisuudessa on se, että sinivalkoiset siivet eli Finnair
pyritään kannattelemaan kohti tulevaisuutta. Kyllä Suomi tarvitsee jatkossa sekä lyhyellä
että pitkällä näkymällä toimivat lentoyhteydet, ja kun täällä suomalaisuuden päivän puhei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

ta on pidetty, niin uskon, että vankka talousmies Snellmankin ymmärtäisi tämän, jos tietäisi, että tällaisella vekottimella nykyään lennetään.

Avainkysymys talouden kannalta on kuitenkin se, kuinka pian me voimme ottaa askeleita kohti normaalimpaa olotilaa. Jos kriisi pitkittyy, on selvä näkymä myös siihen, että meidän isot vientialat alkavat olemaan vaikeuksissa, ja se aika voi olla, ikävä kyllä, lähempänä kuin uskotaankaan. Se voi olla jo syksyllä, ja silloin tässä salissa kyllä nenät valkenevat aika lailla.

Arvoisa puhemies! Edustaja Kurvinen tuossa omassa puheenvuorossaan kutsui kokoomusta ja oppositiota mukaan näihin talkoisiin paikkailemaan myös hallituksen esityksiä. Nimittäin tähän lisätalousarvioonhan sisältyy myös määräraha ravitsemusosalalle, ja eduskuntahan on edellyttänyt kohtuullista korvausta siitä, että ravintolat laitettiin kiinni. Asia on viivästynyt, ja nyt lainsäädäntö on saatu eduskuntaan hallituksen viestillä, että korjata nyt tästä virheet pois, jos niitä on — ja niitä kyllä on.

Arvoisa puhemies! Kokoomus on esittänyt ja esittää tähän kohtaan, joka tulee vielä myöhemmin käsittelyyn, korjausesityksiä. Määräraha on riittämätön, malli on liian monimutkainen, ja se kohtelee eriarvoisesti yrityksiä. Myös alueellisuuteen, siihen, miten niillä alueilla toimitaan, joilla tätä epidemiaa ei käytännössä ole, tarvitaan nopea toimenpide. Sehän nyt ei suoranaisesti ole tämän hallituksen esityksen kohta, mutta se pitäisi myös huomioida.

Oma lukunsa on sitten tämä Business Finland -rahoitus, josta muodostui vähän tämmöinen hybridimalli. Eli ajateltiin, että se on kehittämistuki, no, sitten annettiin ohjeita, että käyttäkääpä nyt vähän muitakin kohtia, että kyllä tätä voidaan käyttää akuuttiin kriisiin. Nyt kun me mietimme talousvaliokunnassa, miten tähän Business Finland -tukeen pitäisi suhtautua, niin tämä ongelma vähän lähti siitä liikkeelle, että tämä Business Finland -myöntöperuste on ollut kyllä hieman sekava, [Puhemies koputtaa] vaikka hallitus on toki yrittänyt siinä parhaansa.

15.18 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Tänään on käsittelyssä hallituksen vuoden 2020 kolmas lisätalousarvioletus. Haluan tässä ensimmäiseksi toivottaa hyvää sairaanhoitajapäivää kaikille sairaanhoitajille, jotka tälläkin hetkellä sairaaloissa, terveyskeskuksissa, lääkäriasemilla, vanhustenhuollossa ja muualla tekevät tärkeää työtä ja tekevät sitä työtä, minkä eteen täälläkin nyt jatkuvasti yritetään kamppailla, koronakriisissä ja sen aiheuttamia vaikutuksia vastaan.

Lisätalousarvioletuksessa on Suomen Akatemialle lisätty määrärahoja liittyen lääkekehitystutkimuksen tukemiseen ja uusien koronavirusrokotteiden ja lääkkeiden tehon, turvallisuuden ja vaikuttavuuden tutkimukseen, ja tämä on erittäin kannatettava asia. Rokotetutkimuksen lisäksi koronan taltuttamiseksi on tarpeen myös muiden hoito- ja preventiivien kehittämisen, ja myös niihin tarvitaan panostuksia.

Jatkon kannalta olisi tärkeää, että myös kliininen lääketutkimus ja terveystieteiden yliopistotasoinen tutkimus saisivat riittävän pitkäjänteisen rahoituksen muiden kuin hankerahoitusten kautta. Sen takia sen turvaaminen jatkossa on ensiarvoisen tärkeää, ja siitä asiasta löytyy myös eduskunnan lausuma. Myös terveysteknologian kehittäminen ja siihen liittyvä tutkimus on tärkeää sekä nyt koronakriisin aikaan, jos ajatellaan esimerkiksi ikäihmisten yksinäisyyttä ja heidän palveluidensa turvaamista, että myös tulevaisuudessa ikääntymisen haasteisiin vastatessa ja palvelutarpeiden kasvaessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

Lisätalousarvioesityksessä on myös mobiiliteknologiaa hyödyntävän covid-19-tartuntojen jäljityssovelluksen hankintaan ja valmisteluun määräraha, mikä myöskin on tärkeää, jotta pystytään myöskin hallitsemaan epidemia omalta osaltaan.

Olisin toivonut, että tässä lisätalousarvioesityksessä olisi ollut jonkinlainen määräraha myöskin väestön kasvosuojien hankintaan. Tänä on Finnair esimerkillisesti ilmoittanut lentokoneissaan ottavansa käyttöön kasvomaskipakon sekä henkilökunnalle että matkustajille ja myöskin Finavia lentokentillä oman henkilökuntansa osalta, ja on suositeltu myös matkustajille tätä. Toivottavasti tämä nähdään seuraavassa lisätalousarvioesityksessä, koska ennen kaikkea sitä kautta voidaan myöskin ehkäistä tartuntojen leviämistä. Ja se on merkittävä asia myöskin, jos ajatellaan tätä ravintola-alaa, joka on suunniteltu avattavan 1.6., jotta saadaan myös ihmisten luottamus takaisin ja niitä palveluita uskalletaan myös käyttää sitten jatkossa. Toki kaikkien kannalta on tärkeää, että turvallisuus on taattu. Mutta me tarvitsemme myöskin luottamuksen lisäämistä, [Puhemies koputtaa] jotta palveluihin voidaan myöskin hakeutua.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kauma ja hänen jälkeensä ministeri Tuppurainen.

15.21 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Kolmannen lisätalousarvion määrärahat ja niiden kohteet ovat kaikki kannatettavia.

Varsinkin 700 miljoonaa euroa Finnairin pääomitukseen on hyvin kannatettava. Nythän me tiedämme, että Euroopassa ja maailmassa laajemminkin käydään lentoyhtiöiden pudotuspeliä Lufthansasta lähtien, ja maat toki haluavat tukea omien kansalaistensa matkaamisesta ja kotiuttamista maailmalta omin kansallisin siivin.

Sitten seuraavana kohtana siellä on Suomen Akatemian rokotetutkimuksen vahvistaminen 3 miljoonalla eurolla. Me kokoomuksessa olemme sitä mieltä, että summa voisi olla suurempikin. Nythän tässä on 10 miljoonaa esitetty 10 vuodelle. Me haluaisimme summan kaksinkertaiseksi. Tein noin muutama viikko sitten asiasta kirjallisen kysymyksen ja sain vastauksena viime viikolla, että WHO:n mukaan kehitteillä on tällä hetkellä 108 eri rokotetta, joista mahdollisesti kaksi on tuottamassa tuloksia vuoden lopulla ja kolmas sitten ensi vuoden alussa. Suomessa on kehitteillä kaksi eri rokotetutkimusta koronavirusta vastaan, mutta niistä kumpikaan ei lukeudu tuonne WHO:n listaukseen. Tavoitteena voisi olla, niin kuin täällä moni edustaja minua ennenkin on jo todennut, oma rokotetuotanto myöskin Suomessa, ei pelkästään -tutkimus, sillä nythän tämä tilanne on osoittanut sen, että omavaraisuutta tarvitaan myös tässä asiassa. Kirjalliseen kysymykseen saamassani vastauksessa todettiin, että tavoitteena Suomessa on tehdä kansallinen rokotetutkimuskeskus. Yksi meidän heikkoutemme on se, että meillä on eri puolilla Suomea rokotetutkimusta ja ne toimivat aika vähillä voimavaroilla eivätkä sitten koordinoi toimintaa toistensa kesken, eli tässä tarvitaan todellakin lisärahoitusta ja johtamista.

Arvoisa puhemies! Suomen Akatemia ei ole ainoa, joka sitä rahaa tarvitsee, vaan myöskin VTR-tutkimusrahoitus on 20 vuoden aikana vähentynyt merkittävästi. Se on ollut 90 miljoonaa aikaisemmin mutta on tänä vuonna enää vain 21 miljoonaa. Eli kaikki hallitukset, kaikki hallituspuolueet ovat osallistuneet, ikävä kyllä, näiden määrärahojen vähentämiseen, ja toivoisin, arvoisa puhemies, että hallitus tähän puuttuisi.

Sitten täällä on myöskin ravitsemusyrittäjien tukeminen 123 miljoonalla eurolla, ja tämä meillä on tosiaan tällä viikolla talousvaliokunnassa käsittelyssä. Ala itse on toivonut 350:tä miljoonaa, joten nyt yritetään löytää sellainen malli ja sellainen summa, joka heille riittäisi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

si. Me kokoomuksessa olemme ehdottaneet 300 miljoonan euron tukipakettia, joka mahdollisesti riittäisi kaikkien näiden menetysten ja kulujen kattamiseen.

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi haluan todeta näistä EU-vastuista, että nyt me olemme jälleen siinä tilanteessa kuin finanssikriisin jälkeen, [Puhemies koputtaa] että mietimme, miten niitä maita tuetaan, jotka eivät omaehtoisesti sitä rahaa saa. Tässä meillä on nämä työllisyyden ja työttömyyden tukemiseen annettavat takausvastuut ensimmäisenä, ja myöhemmin saamme sitten sen isomman tukipaketin [Puhemies koputtaa] tänne eli elpymisrahaston.

15.25 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen: Arvoisa puhemies! Ajattelin aivan aluksi kiittää edustaja Sankeloa, joka kyllä ehti jo lähteä. Mielestäni hän hyvin kuvasi näin suomalaisuuden päivänä Finnairin merkityksen, kun hän sanoi, että jopa itse Snellman olisi halunnut pitää sinivalkoiset siivet lennossa. Juuri näin, ja se kuvaa sitä henkeä, mikä tässä salissa useista puheenvuoroista tuli. Finnair on meidän perinteikäs kansallinen lentoyhtiömme, ja me haluamme turvata Finnairin toiminnan yli tämän vaikean kriisin, kriisin, johon Finnair ei itse millään tavalla ole syyllinen, vaan tämä koronaviruksen kriisi on kurittanut ennen kaikkea nimenomaan lentoyhtiöitä ja matkailualaa, ja meidän tehtävämme vastuullisena omistajana on auttaa yhtiötä tästä tilanteesta eteenpäin.

Kiitän eduskuntaa 700 miljoonan euron valtuuden myöntämisestä. Se näyttää olevan suotuisasti etenemässä. Kiitän myöskin jo aiemmin myönnetystä 600 miljoonan euron takauksesta TyEL-takaisinlainaukselle. Siinä oli kysymyksessä yhtiön likviditeetin turvaaminen, mutta tällä 700 miljoonalla eurolla me varmistamme yhtiön vakavaraisuuden. Nyt on kysymys pääomitusjärjestelyistä, osakeannista, jossa valtiokin valmistautuu merkitsemään nykyisen omistussuutensa suhteessa osakkeita. Omistamme Finnairista 55,81 prosenttia ja tässä suhteessa me sitten merkitsemme osakkeita.

Jos kohta on sanottava, että me valmistaudumme kaikkeen Finnairin osalta, siitä tämä 700 miljoonan euron valtuus kaikinensa kertoo. Me haluamme huolehtia siitä, että yhtiö selviää. On selvää, että matkailun palautuminen, lentämisen palautuminen ottaa aikaa mahdollisesti jopa kahdesta kolmeen vuotta, joten tätä kriisiä vielä kestää. Mutta yhtiön omien arvioiden mukaan nämä järjestelyt riittävät, emmekä ole enää pyytämässä eduskunnalta ainakaan hetkeen emmekä ainakaan Finnairille uusia valtuuksia.

Puhemies! Täällä kysyttiin yhtiön kestävydestä ja sen ilmastovastuusta, ja haluaisin todeta, että me olemme vastikään hyväksyneet valtion omistajapoliittisen periaatepäätöksen, joka on todella kunnianhimoinen nimenomaan ilmastotavoitteiden suhteen. Siinä edellytetään, että valtio-omisteiset yhtiöt ottavat toiminnassaan huomioon hallituksen tavoitteen hiilineutraalista Suomesta 2035 ja ottavat huomioon Pariisin ilmastopimeksen edellytykset. Tämä koskee myös Finnairia, jossa me olemme enemmistöomistaja, ja kaikkia yhtiöitä, ja tulen omistajaohjaajana edellyttämään, että kaikki valtionyhtiöt kehittävät omien ilmastovaikutustensa seuranta, kehittävät niiden raportointia, ja me omistajana tulemme tätä hyvin huolellisesti seuraamaan.

Viitattiin Air Franceen ja kysyttiin, emmekö me vastaavanlaista ehdollisuutta voisi rakentaa tähän pääomitusjärjestelyyn. No, tähän on sanottava, että tapaukset eivät ole aivan yhdenmittaisia. Meidän tapauksessamme on kysymyksessä pääomitusjärjestely, joka on markkinaehtoinen EU:n valtiontukisäännösten puitteissa ja jossa valtio sijoittaa yhtiöön pääomaa muiden sijoittajien kanssa samoin ehdoin, eikä tällainen ehdollisuus olisi näitten markkinaehtoisten pääomitusjärjestelyjen luonteen mukaista. Mutta tämä periaatepäätös

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

sitoo myös Finnairia, ja oma vastuullisuusohjelma, mikä yhtiöllä on, on myöskin erittäin kunnianhimoinen: yhtiö aikoo puolittaa nettopäästönsä vuoteen 2025 mennessä verrattuna 2019 tasoon ja saavuttaa hiilineutraaliuden viimeistään vuonna 2045. Näitä me omistajana tuemme lämpimästi.

Puhemies Matti Vanhanen: Vielä käytettävissä olevan ajan puitteissa edustaja Lindén.

15.28 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Kansanterveys ja kansantalous liittyvät tiiviisti toisiinsa. Meidän kansantaloutemme isä Snellman on mainittu tänään. Voidaan tietysti dramaattisesti mainita, että hän eli aikana, jolloin hänen puolisonsa Johanna Wennberg kuoli 29-vuotiaana lapsivuodekuumeeseen. Me elämme nyt tällä hetkellä täysin toisenlaisia aikoja, kiitos kansatalouden ja kansanterveyden kehityksen.

En aio puheenvuorossani toistaa täällä käytettyjä hyviä puheenvuoroja enkä käytä tätä aikaa myöskään referoidakseni tätä erinomaista lisätalousarviota. Yritän pohtia sitä, onko meillä meneillään kansanterveyskriisi, onko meillä meneillään terveydenhuollon kriisi vai talouskriisi vai nämä kaikki kolme.

Tiedän, että tulee helposti väärinymmärretyksi, jos sanoo, että tällä hetkellä koronaepidemia ei ole kansanterveyskriisi Suomessa. Kansanterveyskriisejä olivat esimerkiksi tuberkuloosi, johon kuoli ennen sotia 7 000—8 000 ihmistä joka vuosi monen vuosikymmenen ajan. Kansanterveyskriisi oli 60—70-lukujen sydäntautiepidemia, johon kuoli alle 65-vuotiaita miehiä joka vuosi 5 000 enemmän kuin tällä hetkellä kuolee. Kansanterveyskriisi oli myös meidän liikennekuolemien määrä silloin, kun se oli 1 000 enemmän per vuosi kuin se on tällä hetkellä. Meillä on nyt käsillä erittäin haastava terveysongelma, mutta se ei ole ainakaan näillä näkymillä muodostumassa kansanterveyskriisiksi. Terveydenhuoltojärjestelmää se koettelee, mutta se on sielläkin tällä hetkellä hallussa. Noin 1,5 prosenttia sairaaloiden sairaansijoista on tällä hetkellä koronapotilaiden hoidossa. 98,5 prosenttia ei ole, mutta meillä on hiipivä terveydenhuoltokriisi niissä potilaissa, jotka nyt jäävät tämän takia hoitamatta.

Mutta se kolmas asia: meillä on talouskriisi, syvä talouskriisi. Itse ennakoin pari kuukautta sitten käyttämässäni puheenvuorossa, että tämä saattaa mennä lähelle 10 prosentin pudotusta meidän bkt:ssä. Meillähan ensimmäiset viralliset arviot olivat 4, sitten puhuttiin 7:stä, nyt puhutaan 9:stä, ja ehkä tämä ylittää sen 10 prosenttia. Sen takia kaikki nämä lisätalousarviot, joista tämä nyt on kolmas — ja kalkkiviivoillahan on jo neljäs — ovat erittäin tärkeitä. Meidän täytyy tehdä kaikki ne toimenpiteet, joilla me saamme talouden vauhtiin. Tämä tulee olemaan vaikeaa tasapainoilua koronaepidemian ja talouden avaamisen ja sitten kriisissä olevien alojen tukemisen välillä, mutta on erinomaista, että meillä tulee tällä hetkellä aktiivisella vauhdilla konkreettisia toimenpiteitä, joilla tätä kokonaisuutta pyritään ratkaisemaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.31.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.06.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 2 käsittelyä.

18.07 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Myöskin tämän lisätalousarvion painopiste on koronakriisin vaikutusten ehkäisemisessä. Haluaisin tästä tuoda esiin erityisesti rokotteen. Nyt tutkimukseen ja kehittämiseen on ohjattu lisärahoitusta, mutta olisi hyvä pohtia, onko tarvetta myös varautua valmistuskapasiteettiin myöskin kotimaassa. Kannan tästä huolta, koska varmasti nämä päätökset ja niihin varautuminen tulisi tehdä etupainotteisesti, mikäli arvioidaan, että siihen on tarvetta.

Hetemäen ensimmäisessä exit-raportissa oli käsitelty rokotetta hyvin lyhyesti, ja myöskään siinä ei ollut haarukoitu niitä mahdollisia keinoja, joita voisimme proaktiivisesti toimien tehdä ja siten mahdollisesti nopeuttaa myöskin meidän asemaamme tämän rokotteen käyttöönoton aikataulussa.

Samoin toivon, että tähän testaamis-, jäljittämisen- ja eristämistrategiaan paneudutaan vielä intensiivisemmin ja lasketaan myöskin sen myönteisiä vaikutuksia taloudellisesti. Kun useampi on sanonut, että Suomella ei ole varaa tällaiseen malliin ja pitäisi vaikka toimia Ruotsin mallin tavoin, ja ajatellaan, että siellä sitten epidemiatilanne on sellainen, että talous selviää, niin nythän itse asiassa vaikuttaa siltä, että Ruotsin kansantalous tosiaan tulee kärsimään yhtä paljon tai hieman enemmänkin kuin Suomessa. Elikkä ei ole sellaista tietä, jossa tämä tauti koko ajan jyllätessään ei vaikuttaisi erityisesti kulutuskysyntään ja saisi ihmisiä sitten rajoituksista riippumatta vähentämään kulutustaan, ja toki tämä koko globaali tilanne on aivan keskeinen meidän koko talouden kannalta.

Eli kannattaa panostaa kustannustehokkaisiin keinoihin, niin kuin nyt on tehtykin, mutta jotta saadaan tämän testaamisen strategia ja suunnitelma täysimääräisesti käyttöön, olisi hienoa, että siinä myös pohditaan, nyt kun esimerkiksi työskentely ulkomailta Suomeen helpottuu, että voimmeko me kohdistaa tiettyihin työntekijäryhmiin tai tiettyihin ihmisiin tai tiettyihin alueisiin, niin kuin kotikaupunkiin Helsinkiin, vähän laajamittaisempaa testaamista, jotta me aidosti pääsemme siihen tavoitteeseen, että tartuntaketjut jäljitetään ja tautitilanne pysyisi matalana myöskin täällä pääkaupunkiseudulla, kun se on lähestulkoon hävinnyt ainakin tällä hetkellä usealla alueella Suomessa.

18.10 Mats Löfström r: Arvoisa herra puhemies! Suomi on saari Euroopassa. Suomi on myös maantieteellisesti kaukana monista vientimarkkinoistamme ja suurista maailmanmarkkinoista. Siksi tarvitsemme hyviä yhteyksiä.

Kolmas lisätalousarvio käsittää 700 miljoonaa euroa, jotta valtio voisi osallistua muun muassa lentoyhtiö Finnairin osakkeiden uusmerkintään. Finnair on erittäin tärkeä Suomelle. Ilman yhtiötä Suomella ei olisi yhtä paljon suoria reittejä maailmalle. Tämä nähdään, kun katsotaan esimerkiksi Tukholmaa. SASin keskipisteenä pitkillä lennoilla on perinteisesti ollut Kööpenhamina, mikä on vaikuttanut siihen, että Tukholmasta lähtee verrattain harvoja mannertenvälisiä lentoja huolimatta Tukholman taloudellisesta merkityksestä Pohjolassa. Erona tässä on siis se, että Suomella on ollut oma lentoyhtiönsä.

Ärade herr talman! Finnair bör därför ses som ett strategiskt viktigt bolag för Finland eftersom kommunikationerna till och från Finland annars skulle vara sämre. Och därför är

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

det också viktigt att vi hjälper bolaget genom krisen på samma sätt som många andra länder hjälper sina bolag genom krisen. Danmark och Sverige hjälper SAS med flera hundra miljoner euro, Frankrike och Nederländerna hjälper Air France-KLM med hisnande 10 miljarder euro.

För tillfället är de flesta trafikflygplan parkerade på marken, men det kommer en dag då de kommer vara i luften igen, och där goda kommunikationer är avgörande för ett lands konkurrenskraft även om coronakrisen också visat att många möten kan skötas digitalt i stället för att man ska resa.

Ärade talman! Finland är som sagt en ö i Europa. 90 procent av vårt lands export och import går med fartyg. Av den anledningen är det också lika viktigt att vi har en handelsflotta med fartyg under finländsk flagg som kan säkerställa våra transporter både i normala lägen och i kristider. I den andra tilläggsbudgeten fanns 600 miljoner euro i lånegarantier för dem. Det verkar dock som det i praktiken kommer att vara svårt för rederierna att använda dessa garantier i den utsträckning som man hade hoppats på att de kunde göra. Förra veckan hörde jag en bedömning om att kanske bara en tiondel av garantierna kan användas på grund av villkoren. Det skulle vara viktigt att man såg på detta i finansministeriet och säkerställde att rederierna kunde ta del av lånegarantierna som riksdagen har godkänt också i praktiken så att de inte riskerar att falla på några detaljer och teknikaliteter, för det är viktigt att också hjälpa våra rederier genom krisen.

Ärade talman! Därför hoppas jag också att ett slopande av farledsavgifterna, som är ute på remissrunda, och som Estland redan har gjort kan finnas med i den fjärde tilläggsbudgeten som nu bereds. Regeringens insatser har varit väl avvägda och arbetet har varit mycket svårt då krisen eskalerat snabbt och så kraftigt. Därför är det viktigt att fortsätta arbeta, att hjälpa så många företag som möjligt över krisen.

18.13 Johannes Koskinen sd: Arvoisa puhemies! Tässä on jo pitkään keskusteltu näistä avainkohdista, mitä tähän kolmanteen lisäbudjettiin sisältyy. Puuttuisin lähinnä kahteen asiaan, tähän ravintola-alan tukeen ja sitten näihin takausjärjestelyihin. Finnairista tuossa edellä todettiinkin aivan hyvin, miten tärkeä se on hoitaa maaliin pikaisesti.

Valtiovarainvaliokunta ja talousvaliokunta tulevat varmaan arvioimaan sitten, minkälaisia muutoksia tähän ravintola-alan tukeen on mahdollista tässä aikataulussa tehdä, kun täytyy kuitenkin muistaa, että ei ole löydetty sitä lopullista runsaudensarvea, että voidaan ikään kuin määrättömästi ottaa velkaa näihin tukijärjestelyihin, mutta kuitenkin siinä on kohentamismahdollisuuksia. Erityisesti tämä vertailu, tapahtuuko se vuotta aikaisemman kevään perusteella, koko viime vuoden liikevaihtojen perusteella tai sitten ehdotuksen tapaan tammi—helmikuun liikevaihtoon verrattuna tapahtuneiden koronamenetysten perusteella — tässä on tätä pelivaraa. Mutta kuitenkin täytyisi pitää tästä perusrakenteesta kiinni, että on sekä tämä työllisyysperusteinen osa että aika lailla summittaisesti, matemaattisesti löydettävä ja nopeasti jakoon saatava osa liikevaihdon menetysten perusteella arviotuna.

Toinen kysymys on tämä yhteensovitus elyjen ja Business Finlandin antamien tukien osalta. Siinähan tietysti sekoittaa se, että siellä on osaksi koronamenetysten perusteella jaettu sitä tukea, yritystukea, ja osaksi taas kehittämisperustein. Saattaisi olla, että siinä tällainen sovitteluratkaisu voisi löytyä niin, että siitä prosentuaalinen osuus — esimer-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

kiksi puolet siitä Business Finlandin tai elyn maksamasta tuesta — otettaisiin yhteensovittelussa huomioon.

Näistä valtiontakauksista perustuslakivaliokunta kiinnitti huomiota erityisesti tähän covid-19-rahastoon, joka toimisi Euroopan investointipankin yhteydessä, ja sehän olisi hyvin riskialtista rahoitusta, poikkeaa selvästi näistä aiemmista malleista, ja sen takia valiokunta ei pitänyt asian valtiosääntöoikeudellisen arvioinnin kannalta ongelmattomana saamassaan lisäselvityksessä esitettyä näkökohtaa, jonka mukaan takuurahastoon liittyvät järjestelyt ovat vallitsevassa markkinatilanteessa lähtökohtaisesti erittäin korkeariskisiä. Osaltaan tämän takia sitten päädyttiin siihen, että korostettiin perustuslakivaliokunnassa sitä, että jos ilmoittautuminen rahastoon tehdään, tulee se perustuslaillisista syistä joka tapauksessa tehdä ehdollisena, koska valtiontakuun antaminen edellyttää perustuslain 82 §:n 2 momentin soveltamista ja se voidaan antaa vain eduskunnan suostumuksen nojalla. Elikä tämä tulisi sitten erikseen eduskunnan päätettäväksi tämän takuun hyväksymisen osalta. Erityisen tärkeätä on tämä aikajana, että voitaisiin toukokuun aikana esimerkiksi saada tietoa siitä, mitä tapahtuu tälle [Puhemies: Aika!] valtavan kokoiselle elpymisrahastolle ja sen tuomille riskeille.

18.17 Joakim Strand r: Värderade talman, arvoisa puhemies! Vi behandlar alltså regeringens proposition om en tredje tilläggsbudget för år 2020, och anslagsökningen här är totalt 832 miljoner euro. Här ingår bland annat teckning av aktier i en emission som Finnair ordnar. Fungerande flygförbindelser är naturligtvis oerhört viktiga för ett litet land med långa avstånd internt, och som också är beroende av exportindustrin, som ledamot Löfström och många andra här redan har lyft fram.

Viennistä riippuvalle maalle toimivat kansalliset ja kansainväliset lentoyhteydet ovat tietenkin äärimmäisen tärkeitä, kuten tässä moni on jo nostanut esille. Olen myös iloinen siitä, että kollega Kurvinen tuossa hyvin kertoi pohjalaismaakuntien ja Västerbottenin sähköiseen lentämiseen liittyvästä projektista tässä yhteydessä. Se tulee omalta osaltaan vahvistamaan jo nyt vahvojen kansainvälisten lentokenttien, Vaasan ja Uumajan, roolia mutta myös erityisesti pienempien, kuten Kruunupyä ja Skellefteå, Seinäjoki ja Lycksele, Kauhava, Storuman, Övik ja myös muiden lentokenttien tulevaisuudennäkymiä.

Tässä aikaisemmin puhuttiin jo paljon ravintoloiden tukemisesta. Sitä ei tarvitse tässä nyt välttämättä toistaa, mutta on tärkeätä, että löydämme talousvaliokunnassa reilun ja hyvän mallin siitä, kuinka tätä alaa voidaan tukea.

Eftersom vi uttryckligen förbjöd restaurangverksamheten så måste man också hitta en modell som på ett rättvist sätt stöder den. Det är ganska stora kränkningar av både egendoms-skyddet och näringsfriheten som här har gjorts.

I den här tredje tilläggsbudgeten finns även viktiga anslag för bland annat förberedande anskaffning och ibruktagande samt underhåll av en applikation för spårning av covid-19-smittor samt anslag för att stöda den nationella forskningen för att ta fram vaccin och läkemedel för coronaviruset covid-19.

On erittäin tärkeää, että myös tässä yhteydessä tuemme kansallista tutkimusta covid-19-rokotteen aikaansaamiseksi. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

18.19 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Todellakin tässä lisätalousarviossa ravintola-alalle on tarjottu 123:a miljoonaa euroa, ja on sanomatta selvää, että se on liian pieni siihen, että saataisiin pidettyä tämä konkurssiaalto pois.

Mutta kaikkein eniten minua närästää tässä kyllä tämä SUREn väliaikainen rahasto, koska nyt nämä meidän Euroopan takuuvastuumme vain nousevat ja nousevat. Me olemme tässäkin salissa saaneet kuunnella, kuinka ihana EU on ja kuinka paljon meille olisi kaikkennäköistä kurjuutta siitä, jos ei EU:ta olisi, ja meillä olisi varmaan asuntolainoissa korotkin 30 prosenttia, niin kuin melkein sen verran taisi olla — tai 17 prosenttia oli ainakin 90-luvun alussa. Eivät ne todellisuudessa kuitenkaan olisi näin. En vain näe millään sitä hyvyyttä tässä kaikessa rahan mättämisessä, mitä joudutaan Keski-Euroopan kaikkennäköisille pankeille ynnä muille tässä vuosien saatossa mättämään, ja tullaan mättämään jatkossa vielä entistä enemmän, koska on sanomatta selvää, että tällä rahastollahan, mikä nyt tässä tehdään, ei tekohengitetä kuin hetken. Siellä ovat Euroopan pankkiirit käsi ojossa Suomeen päin aika nopeasti tämänkin väliaikaisen rahaston tuhlaamisen jälkeen. Olisikohan vihdoin ja viimein otettava se asenne siihen hommaan, että se EU ei välttämättä ollutkaan sellainen ihana ihmemaa, missä Liisa seikkailee, vaan se on vähän karutonta totuutta ja pikkasen kylmempi paikka? — Kiitos.

18.21 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Koronakriisin johdosta kylläkin on peliautomaatit suljettu, mutta yksi automaatti nielee jatkuvasti suomalaisten veronmaksajien rahaa. Tämä euriippuvaisten pajatso on valitettavasti sellainen, että siinä pelataan yhteisillä rahoilla ja siinä suomalainen häviää aina. [Mikko Kärnä: Ei häviä!] Tässä lisätalousarviossa hallitus aikoo taas taata eurooppalaista yhteisvastuuta 800 miljoonalla suomalaisten veronmaksajien rahaa. Suomi voisi joka tapauksessa itse rahoittaa paketinsä omasta takaa. Me emme tule hyötymään näistä järjestelyistä, kysymys on vain eurooppalaisten sosiaalituesta ja kehitysavusta. Hallituksen perustelut välineiden väliaikaaisuudesta ovat tyhjiä. Kun valta ja raha kerran annetaan Eurooppaan, ei niitä sieltä takaisin saada suomalaisten päätöksillä. Se riippuu muiden tahdosta. Hallitukselta puuttuvat keinot tehdä lopulta yhtään mitään sen varmistamiseksi, ettei rahoja käytetä myös koronasta johtumattomien ongelmien hoitamiseen eri jäsenmaissa. [Mikko Kärnä välihuuto] Kysyn, kuinka te kehtaatte jaella taas suomalaisten veronmaksajien rahat pitkin Eurooppaa.

Perustuslakivaliokunta on ollut ahkera yrittäessään perustella, miksi juuri tämä tukipaketti tässä ei olisi perustuslain vastainen, vaikka tosiasiassa jokainen ymmärtää, että kaikki nämä tukipaketit kaventavat eduskunnan budjettivaltaa. Saksan perustuslakivaliokunta sentään otti kantaa siihen, mihin Suomen perustuslakivaliokunnan kantti ei ole koskaan riittänyt: sanoi, että nyt piikki kiinni. Lopulta muu pulina on turhaa. Ei auta sanoa, että tämä on ongelmallista, pitää sanoa, että tämä ei käy. Valitettavasti myös eduskunta nosti kädet pystyyn asian merkeissä perjantaina, kun hallitus vei kokoomuksen myötävaikutuksella nämä paketit läpi suuresta valiokunnasta, mutta voimme vielä kieltää nämä rahat tämän lisätalousarvion käsittelyssä.

Eikä siinä vielä kaikki: hallitus suhtautuu myönteisesti myös EVM:n käyttöön koronakriisin hoitamisessa, vaikka ei ole edes selvää, että sellainen käyttö olisi EVM:n omien sääntöjen mukaista. Taattavaa varmasti riittää. Useat euromaat tuolla eteläisimmässä ovat hoitaneet asiansa niin huonosti, että jo ennen koronaa siellä puhuttiin satojen miljardien suuruisen tukipaketin tarpeista, joita mikään EVM ei riittä kattamaan. Haluaisinkin kuulla hallituksen suunnitelman sen varalle, että jos ja kun nämäkään tukipaketit eivät tule riit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

tämään ja euroalue hajoaa kokonaan tai osittain, niin joko olette valmistautuneet siirtymiseen omaan valuuttaan tai kannaltamme parempaan valuuttaliittoon.

18.23 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! Haluan kiittää hallitusta tästä erinomaisesta lisätalousarviosta, joka puuttuu todella hyvin niihin juurisyihin ja niitten yritysten juurisyihin, jotka kärsivät tällä hetkellä tästä koronaviruskriisistä.

Veljet tuolta ruotsinkielisestä Suomesta, edustajat Löfström ja Strand, jo äsken kyllä puhuivat erinomaisen hyvin tästä asiasta — en ala toistamaan näitä puheenvuoroja — mutta haluan todeta vielä sen, että toivon todella, että nyt sitten talousvaliokunta arvioi tarkasti, mitkä ovat ne myöntämisperusteet tälle tuelle ravintola-alalle. Siinä on varmasti hivenen kehitettävää siihen, mitä hallitus on esittänyt.

Hämmästelen kyllä tätä edustaja Mäkelän puheenvuoroa. En tiedä, mutta Mäkelä ilmeisesti ja perussuomalaiset kumartavat itään ja kumartavat Putinia. On kyllä todella hämentävää. Edustaja Mäkelä, kyllä fakta on näin, että Suomi hyötyy siitä, että me olemme osa Eurooppaa, emme osa Itä-Eurooppaa tai osa Venäjää, [Jani Mäkelän välihuuto] ja Suomi hyötyy siitä, että me olemme unionissa, jonka kautta me kykenemme yhdessä tekemään toimenpiteitä tällaisten vaikeitten kriisien voittamiseksi. Mäkelä ja perussuomalaiset ilmeisesti ymmärtävät asian niin, että yksin pärjäisimme paremmin. Teidän mallinne on se, että ollaan Putinin kainalossa. Minä olen järkyttynyt tästä. [Jani Mäkelä: Mitenkäs Norja?]

18.25 Riikka Purra ps: Arvoisa puhemies! Tietenkään sillä, että me kritisoiimme eurojärjestelmää, joka alkaa näyttää vähitellen kestättömyytensä, ei ole mitään tekemistä sen kanssa, että me kumartaisimme Venäjään. Itse asiassa perussuomalaiset on tässä salissa nimienomaisesti se puolue, joka ei kumarra Venäjään päin.

Lisätalousarvioon sisältyy siis todella yli 800 miljoonan euron valtiontakaukset EU- ja euroalueelle. Tällaiset tukipaketit ovat täysin loppumaton suo, ja meille sälytettävät vastuut eivät ole loppumassa, päinvastoin ne kiihtyvät kriisin myötä. Finanssikriisin jälkeinen epäluottamus ei vielä ehtinyt korjaantua, kun tämä uusi kriisi, joka koskee sekä kysyntää, tarjontaa että terveyttä, iski unioniin. Käytännössä kaikki jakolinjat jäsenmaiden välillä ovat edelleen samat.

EU:n ja euron puolustajat väittävät, että sisämarkkinat ovat tärkeä julkishyödyke, josta pitää siis olla valmis maksamaan miljardeja. Meidän täytyisi olla valmiit maksamaan Italian ja muiden etelän maiden velkoja, huonoa ja holtitonta ja populistista taloudenpitoa, veronkiertoa ja yleistä lyhytjänteistä hedonismia. Korona vain vahvistaa näitä, se ei ole missään tapauksessa niiden syy. Italia velkaantuu ja Italiassa kierretään veroja, oli korona tai ei.

Yhteisvastuiden lisääminen suoraan sanoen kannustaa jäsenmaita velkaantumaan entisestään muiden kustannuksella. Tämä järjestelmä kannustaa vastuuttomuuteen ja piittämättömyyteen. Käsillä oleva kriisi olisi hyvä hetki uudistaa euroyhteiskuntien järjestelmää, kaikkia valuvikoja, joita siihen liittyy, ja rikkoo tabu, joka liittyy velkaan. Perussuomalaiset eivät voi tukea vastuiden kasvattamista eivätkä reaalitytöitä tulonsiirtoja. On välttämätöntä kohdata nämä tosiasiat ja ymmärtää eurojärjestelmän valtavat ongelmat viimeistään nyt ja antaa Italian mahdollisesti ajautua velkajärjestelyyn ja lopulta eurosta pois.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

Ekonomisti Tuomas Malisen mukaan euron alttarille on uhrattu suuri osa euroalueen väestöstä. Malinen sanoo, että järjestelmä hajoaa. Hänen mukaansa jos joku maa lähtee eurosta, Suomen pitää olla heti seuraava. Todennäköisin ensimmäinen lähtijä on siis Italia.

Tällä hetkellä Suomi seuraa kaikessa Saksaa. Kuten tiedämme, ongelma on siinä, että Saksa hyötyy eurosta ja sille Välimeren maat ovat merkittäviä vientikohteita. Suomi ei hyödy eurosta, ja meille Välimeren alueen merkitys on mitätön.

18.28 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on tosiaan hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 kolmanneksi lisätalousarvioksi. On tietenkin tärkeää, että siellä osoitetaan tämä niin sanottu ravitsemusalan tukipaketti, 123 miljoonaa euroa, määrärahasi, jolla hyvitetään näitä ravintola-alan sulkutoimia mutta myöskin sitten kohdennetaan uudelleentöistämiseen. 123 miljoonan euron määräraha on kuitenkin riittämätön suhteessa siihen, että pelkästään viime vuonna ravintolayrityksissä myynti huhti—toukokuulta oli noin miljardi euroa. Tässä lisätalousarviossa annetaan vain tämä määräraha, ja toisessa kohdassa sitten eduskunta ja talousvaliokunta arvioivat sitä, mitä tuen perusteita muutetaan tai vertailuajankohtaa muutetaan tai tehdään joitain muita toimenpiteitä, jotta tämä tukipaketti voisi olla suurempi.

On myöskin tärkeää, että tässä lisätalousarviossa pääomitetään muun muassa Finnairia, jossa valtiolla on enemmistö omistuksesta. Suomi on kuitenkin täällä Pohjois-Euroopassa osittainen saarivaltio, ja meidän liikenneyhteydet, myöskin lentoyhteydet, tulevaisuudessa tulevat olemaan tärkeitä, vaikka varmaan osa toiminnoista vaihtuu erilaisiin etätöihin ja liikkumisen tarve voi vähentyä maailmassa radikaalisti koronaviruksen myötä, mutta tarvitaan myöskin myyntiä ja markkinointia ja matkailua. Saattaa olla, että luontomatkailu, tällaiset erilaiset hiljaisuusretriitit ja muut, lisääntyy, ja siinä mielessä Suomessa edelleen tällaisen kestävä matkailun tarvetta on, ja jos ajatellaan esimerkiksi Lappia ja Pohjois-Suomea, on aivan välttämätöntä, että lentoyhteydet sinne säilyvät. Esimerkki omasta kotikaupungistani: noin 16 lentoa on nyt vähentynyt pariin lentoon vuorokaudessa, ja se on tietenkin merkittävä heikennys myöskin sen saavutettavuuden osalta.

On myöskin tärkeää, että Suomen Akatemian valtuutta ehdotetaan lisättäväksi 10 miljoonalla eurolla nimenomaan niin, että koronarokote- ja lääkekehitystutkimuksen tukemista ja uusien koronavirusrokotteiden ja -lääkkeiden tehon, turvallisuuden ja vaikuttavuuden tutkimusta tehdään, kuten myöskin sitten jäljitysovelluksen valmistelusta, hankinnasta, käyttöönotosta ja ylläpidosta aiheutuviin menoihin ja valtionosuuksiin ehdotetaan 6 miljoonan euron lisäys.

18.31 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Käsittelemme täällä kolmatta lisätalousarviota, ja on erittäin hyvä, että näitä lisätalousarvioita nyt on aika nopealla aikataululla saatua eteenpäin. Tietysti nyt odottelemme sitten seuraavaksi tätä kunta- ja sairaanhoitopiiritukipakettia ja sitten lasten ja nuorten palveluihin tukipakettia, mutta saamani tiedon mukaan niitä siellä valmistellaan, ja oikein hyvä niin.

Tässä lisätalousarviossa on muun muassa Suomen Akatemialle lääkekehitystutkimukseen rahaa, ja olen ehdottomasti samaa mieltä, että suomalaista lääketutkimusta kannattaa viedä eteenpäin, kannattaa viedä myös rokotetutkimusta, kannattaa pohtia, miten me voisimme olla tuolla maailmanmarkkinoilla jopa ihan tuottajina. Siinä on iso harjoitus, mutta varmasti hyvä niin, että sitä suomalaista osaamista viedään. Mielestämme tämä OKM:n Akatemialle annettava tuki ei kuitenkaan ole riittävä, vaan esitämme siihen lisää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

Tämä ravitsemusyrityksien tukemiseen tarkoitettu 123 miljoonaa euroa on erittäin tärkeä — siihenkin kuitenkin esitämme lisää.

Sitten myöskin tästä tartuntojen jäljityssovelluksesta sanon vain, että erinomaisen hyvä asia, ja tämä on tärkeä tuoda tänne mahdollisimman nopeasti.

Tässä lisätalousarviossa oli toki muutakin, ja tärkeää on viedä eteenpäin näitä kaikkia.

Totean vain tähän ravitsemusyrityksien tukemiseen liittyen vähän samaa, mitä yleensäkin yritystoiminnan tukemiseen, että jotta me saamme työpaikat säilytettyä ja me emme olisi siinä samanlaisessa tilanteessa, missä aikaisemmin lamassa oltiin, niin on hyvä tukea yritystoimintaa. Se ensimmäinen versio, mitä lähdettiin hallituksen kautta tukemaan, oli hyvin byrokraattinen ja osoittautui ei niin kovin toimivaksi, mutta onneksi sellaista muutosta on sitten tehty.

Kannatan ehdottomasti sitä, että suomalaista osaamista viedään eteenpäin. Tässä nyt muistutan siitä, että meillä on terveysteknologiaa, joka on oikeastaan meidän tulevaisuuden innovaatio- ja vientiala. Sitä kannattaisi nyt tukea työpaikkojen aikaansaamiseksi mutta myöskin tässä koronatilanteessa näiden innovaatioiden ja kehittämisen edistämiseksi.

Tässä muutama sananen tästä lisätalousarviosta, mutta varsinaisesti olisin jo aikaisemmin toivonut puheenvuoroa, koska täällä välitettiin väärää tietoa. Täällä väitettiin ministerin suulla, että meillä ei olisi varauduttu tämäntyyppisiin lainsäädäntöihin liittyen esimerkiksi koronan ehkäisyyn. Meillä on ollut pandemiasuunnitelma, meillä on ollut lainsäädäntö, meillä on tartuntatautilaki, meillä on valmiuslaki. Se ei pidä nyt paikkaansa, mitä täällä tänään sanottiin. — Kiitos.

18.34 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Koronaepidemiaa pyritään hillitsemään testaa, jäljitä, eristä ja hoida -strategialla. Olennaisena osana tässä on jäljityssovelluksen käyttö tartuntaketjujen selvittämiseen, ja nyt tässä lisätalousarviossa hallitus osoittaa määrärahoja mobiiliteknologiaa hyödyntävän jäljityssovelluksen valmisteluun, hankintaan, käyttöönottoon ja ylläpitoon.

6 miljoonan euron määräraha on kuitenkin hyvin todennäköisesti riittämätön toimivan seurantajärjestelmän luomiseen ja ylläpitoon, varsinkin kun se olisi syytä ottaa hyvin nopealla aikataululla käyttöön. Koronajäljityshanke etenee, tai on edennyt, valitettavan hitaasti täällä Suomessa. Sosiaali- ja terveysministeriöhän vasta kerää lausuntoja lakiluonnoksesta, ja tämänhetkisen aikataulun mukaan sovellus voisi olla yleisön käytössä ehkä heinä—elokuussa.

On jäänyt epäselväksi, kenelle hankkeen johto on hallituksen sisällä varsinaisesti säilytetty. Kaikkein näkyvimmin sovelluksesta on puhunut liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka, jolle tämä tietenkin omalta osaltaan kuuluu, mutta ymmärtääkseni päävastuu kuitenkin on sosiaali- ja terveysministeriössä ja siellä ministereillä Pekonen ja Krista Kiuru.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoshan toimii projektissa sovelluksen omistajana, ja nostan vielä esiin sen huomion, että sovelluksesta on tulossa vapaaehtoinen, mikä varmasti edistää myös tämän sovellustoiminnan ikään kuin käsittelyä esimerkiksi perustuslain näkökulmasta. Mutta toivon sitä, että luottamus tähän järjestelmään olisi suuri, jotta siitä olisi hyötyä, nimittäin arvioiden mukaan tarvittaisiin jopa kolme miljoonaa käyttäjää, jotta se toimisi toivotulla tavalla.

18.37 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Käsitlemme täällä tätä kolmatta lisätalousarvioesitystä, ja täällä on ollut vilkas keskustelu tänään. Monet tunnistavat tämän esi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

tyksen tarpeellisuuden sekä kotimaiselta puolelta katsottuna että myöskin siltä puolelta katsottuna, että tällä Suomi nyt asettuu tukemaan myöskin Euroopan unionin tasolla tehtäviä yhteisiä toimia. Tässä kuultiin jo hieman perussuomalaisten suunnalta kriittisiä huomioita tähän.

Suuressa valiokunnassa tämä asiapaketti oli käsittelyssä, annettiin hallitukselle eväitä unionin tasolla käytäviin keskusteluihin, ja suuren valiokunnan kanta oli hyvin selkeä siinä suhteessa, että tämäntyyppisillä takuujärjestelyillä on tilaa ja Suomen on syytä olla tässä yhteisvastuullisessa prosessissa mukana.

On ihan selvä asia, että täällä meilläkin oli keskustelun alla se, mitä se tarkoittaa Suomen oman budjettisuvereniteetin kannalta, ja todettiin, että siinä suhteessa tämä esitys ei murra Suomen budjettisuvereniteettia. Tässä myöskin on selkeänä lähtökohtana se, että kunkin jäsenvaltion oma vastuu omasta talouspolitiikastaan jää vielä vaikuttamaan. Se on keskeistä tieteenkin tässä huomioida, ja tässä ei tätä yhteisvastuullista velkaa varsinaisesti lisätä.

On syytä muistaa, että tässä kokonaispaketissa tässä yhteydessä nyt, tässä lisätalousarviossa, on kyse tästä niin sanotusta SURE-ohjelmasta, joka on takuurahasto työllisyshityksen työllisyysriskien realisoituessa jäsenvaltioissa. Tämä on takuusumma, joka realisoituisi Suomelle, se lähes 450 miljoonaa euroa, siinä tilanteessa, jos yksikään jäsenvaltio ei kykenisi suoriutumaan niistä vastuista tai ei kykenisi osallistumaan tähän prosessiin. Se on se maksimitaso, jolloin tämä ei realistisesti ottaen koskaan ole realisoitumassa.

Tässä myöskin Euroopan vakaumekanismin ehtoja ennakoidaan nyt sillä tavalla, että sinne tehdään muutosperusteita, jotka mahdollistavat sen käytön myöskin tässä koronakriisitilanteessa. Siltä osin Suomen omat pääomavastuut eivät tässä lisäännä lainkaan: se kokonaispaketti toimii sellaisena, niillä eväillä kuin Suomi on jo pääomasijoituksia tuonne vakaumekanismin tehnyt.

Tässä suhteessa on järkevää, että tätä yhteisvastuullisuutta nyt osoitetaan unionitasolla. Meillä on ollut pitkä keskustelu siitä, olisiko voinut joitain eurobondeja ja koronabondeja olla rahoittamassa ja kehittämässä unionin sisälle. Nyt tämä on kompromissi, jossa lähesytään tätä asiaa osittain olemassa olevien rahastojen kautta, mitä on tämä EIP:n pienyrityksille tehtävä rahoitustuki, tai EVM:n kautta ja tällä uudella tilapäistoimenpiteellä, joka tämä SURE-rahasto nyt luonteeltaan on.

Arvoisa puhemies! Minä vähän hämmästelín tässä, kun kuuntelin perussuomalaisten kommentteja, edustajat Laakso ja Mäkelä. Edustaja Laakso totesi sillä tavalla, että hän nyt toivoisi, että Euroopan unioni jossain vaiheessa todella auttaisi: me olemme sinne sijoittaneet pitkässä juoksussa paljon, ja sitten kun hätä on kädessä, niin odotettaisiin apua. Minä jäin vähän pohdiskelemaan sitä, kuinka me voimme olettaa Euroopan unionin auttavan, elleivät jäsenvaltiot anna panosta sille avustamiselle. Siitä tähän tässä nyt on kysymys, että jäsenvaltiot tulevat tässä mukaan tukemaan. Tässä on nyt tämmöinen yhteisvastuullisuuden osoittaminen selvästi.

18.41 Jari Koskela ps: Arvoisa herra puhemies! Jatketaan tästä edustaja Kiljusen kanssa. Eliikkä kyllä tässä nyt tätä yhteisvastuuta peräänkuulutetaan, mutta kyllä meilläkin siinä varmasti rahkeet tulevat jossakin kohtaa vastaan. Me olemme sinne sitoutuneet jo, käsiämme myöten, kyynärpäitä myöten olemme mukana, ja nyt pitäisi vielä lisää jatkuvasti mennä mukaan tähän. Tässä edustaja Purra viittasi hetki sitten yhteen asiantuntijaan, ja itse kun katselin tuota Talouselämä-lehteä, niin Eurooppa-tutkija Timo Miettinenkin tätä asiaa ko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

vasti puntaroi ja totesi, että jos emme me yhteisvastuullisesti lähde tukemaan muun muassa Italiaa ja näitä muita Etelä-Euroopan maita, niin silloin siinä on euron hajoaminen hyvin lähellä. Elikkä sidommeko me nyt kätemme sitten niin, että me jatkossakin vain annamme lisää ja lisää, koska siellähän on kaivo, mihinkä kyllä uppoaa niin paljon kuin sinne vain laitetaan? Tässäkin jos jotain Italian tilannetta mietitään, niin se on 500 miljardia tai 1 000 miljardia, mikä se tarve on tällä hetkellä. Siellä rupeaa EKP:n kassakin pikkuhiljaa jo... Onko siellä taseessa 4 700 miljardia — taitaa tällä hetkellä olla. Ja näitä vastuita, vaikka me olemme vain yksi pieni osa, mielestäni ei ole mitään järkeä lähteä kasvattamaan. Tosiaankin tämäkin vaihtoehto, että onko euron tie nyt pikkuhiljaa kulkemassa loppua kohti, on aivan realistinen ja varteenotettava vaihtoehto. Muun muassa valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja hetki sitten mainitsi, että nämä rahastot, mitä tässä nyt on käsitteillä, ovat korkean riskitason rahastoja, elikkä sekin kertoo siitä — kun edustaja Kiljunen sanoi, että 450 miljoonaa ei koskaan tule meitä vastaan — että ei tämäkään asia ole niin kirkossa kuulutettu.

Nyt kun olen yritysjohtajia tässä kuunnellut viime aikoina, niin siitä kysynnästä puhutaan hyvin paljon, pitää syntyä kysyntää. Kun me olemme vientivetoinen maa ja täysin riippuvainen viennistä, niin miten me saamme tässä tulevassa tilanteessa, nyt vielä koronan jälkeen, meidän vientimme todella vetämään? Vai pitääkö meidän tukea tässä maassa näitä vientivetoisia yrityksiä muilla keinoilla? He puhuvat siitä, että energiaveroa pitäisi laskea ja montaa muuta asiaa, niin että oltaisiin samalla viivalla muiden maiden kanssa. Italian kohdallahan on se tilanne, että niin kauan kuin Italia on eurossa, Italia ei tule nousemaan, koska se ei pysty kilpailemaan Saksan ja muiden keskieurooppalaisten maitten kanssa näillä tuotteilla. Ja nyt jos me joudumme itse siihen samaan tilanteeseen, niin en ymmärrä, mitä tässä tapahtuu. Nyt vielä tämä bkt-suhteutettu velka kasvaa kaiken aikaa — viimeisten arvioitten mukaan se saattaa olla jopa 100 prosenttia. Kymmenen vuotta sitten se olisi tarkoittanut sitä, että valtio on konkurssissa. Nyt tänä päivänä, nollakoron aikana, vielä voidaan ajatella, että on mahdollista tästä mennä eteenpäin, mutta kyllä se huoli on aivan aiheellinen, että miten meidän lapset ja lastenlapset sitten aikanaan tästä velkataakasta selviävät. Muutamia pieniä kysymyksiä vain esittääkseni. — Kiitoksia.

18.44 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Tuossa oma puheenvuoroni jäi hieman kesken.

Täällä tosiaan päivällä todettiin esimerkiksi ravintoloitten sulkemisesta — siitähän syystä nyt on tätä tukipakettiakin sitten tehty — että meillä lainsäädäntö ei mahdollista tällaista räätälöityä sulkemista ravintoloissa. Minähän olen itse sitä mieltä, että meidän pitää nimenomaan olla siellä räätälöinnissä tästä eteenpäin, että joillain alueilla saattaa olla tarve sulkea, joillain aloilla voi olla räätälöinnin tarve siellä sisällä, että kaikkia ei suljeta. Täällä väitettiin, että meillä ei olisi sellaista mahdollisuutta, ja sehän ei pidä paikkaansa. Meillä on tartuntatautilaki, joka ehdottomasti antaa mahdollisuuden sulkea. Jos jossakin on epidemia, esimerkiksi jossain ravintolassa joku paha epidemia tai sieltä leviää jotain, niin se ehdottomasti voidaan sulkea, yksittäinen ravintolakin. Se on voitu tähänkin päivään mennessä sulkea.

Sitten todettiin, että meillä ei ole suunnitelmaa. Meillä on ollut suunnitelma, ja meillä on varauduttu. Sanottiin, että meillä ei ole varauduttu tähän. Meillä on vuonna 2006 tehty ensin pandemiasuunnitelma. Sitten on 2013 tehty uusi pandemiasuunnitelma. Kun si-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

kainfluenssasta silloin aikoinansa opittiin, niin sitä vielä tarkennettiin. Se, onko ostettu joka ikisessä paikassa niin paljon suojavarusteita kuin se pandemiasuunnitelma on käskenyt, on toinen juttu, enkä siihen ota kantaa. Ne ovat aina yleensä sairaanhoitopiirien tai siellä jokaisen tuottajankin vastuulla. Mutta kyllä meillä selvät ohjeet ovat olleet valtakunnassa siitä, kuinka varaudutaan tämäntyyppisiin, koska ei tämä ole ensimmäinen virus eikä viimeinen, joka tänne tulee. Nyt on ollut kymmenen vuotta rauhallista aikaa, mutta sitä varten meillä ovat olleet kaikki suunnitelmat valmiina ja lainsäädäntökin on ollut ja vielä valmiuslakikin. Se, onko se valmiuslaki ketterä, on sitten eri juttu, ja varmasti nyt pystytään sitten taas arvioimaan. Mutta että voidaanko sulkea joku ravintola, niin kyllä voidaan. — Kiitos.

18.46 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Minullakin jäi puheenvuoro äsken vähän kesken, jatkan siitä vielä. Otan tätä teemaa ”yhteisvastuu unionin piirissä” keskusteluun tietyllä tasolla ottaen huomioon nämä perussuomalaisten voimakkaat reagoinnit tänään.

Tämä yhteisvastuullisuus tietysti sikiää siitä, että me elämme yhteisillä sisämarkkinoilla, yhteistä kauppapolitiikkaa harjoittavalla alueella, ja meillä on tällä alueella myöskin vapaa liikkuvuus, josta syntyy automaattisesti niin paljon koheesiota ja yhteisyyttä, että siitä kantautuu yhteisvastuuta muihinkin toimintoihin, talouspolitiikkaan ja päätöksentekoon. On selvää, että taloudellinen vastuu vielä suvereneissa kansallisvaltioissa on kullakin jäsenvaltiolla itsellään omasta talouspolitiikastaan, ja tätä yhteisvastuullista velkaa ei meistäkään kukaan ole ajamassa, että sitä pitäisi kasvattaa suhteessa siihen, että jotkut jäsenvaltiot eivät hoida omaa talouttaan asianmukaisesti. Tässä suhteessa on syytä pitää tämä kriittinen huomio.

Mutta nyt kun puhumme näistä takausvastuista suhteessa tähän koronaan, niin kyllä tässä mennään aika kauaksi siitä, jos emme nyt juuri tässä tilanteessa tunnista tämän yhteisvastuullisuuden suurta suurta merkitystä, koska nyt ei ole kysymys jonkin yksittäisen jäsenmaan laiminlyönnistä tai toiminnoista, missä selkeästi on toimittu huonolla tavalla, vaan kysymys on symmetrisestä kriisistä, symmetrisistä vaikeuksista kaikilla jäsenvaltioilla, ja se syy on ulkopuolinen. Se on sillä tavalla, että se ei johdu jäsenvaltioista itsestään. Ja tässä suhteessa tämä yhteisvastuullisuuden läsnäolo tässä keskustelussa on mitä suurimmassa määrin ymmärrettävää ja myöskin suotavaa ja pitkälle myöskin järkevää. Nyt valitut takuujärjestelyt, rahastojärjestelyt, tuntuvat järkeviltä, mielekkäiltä. Liikutaan tätä tietä, koska niistä syntyi tämä konsensus.

Tässä edustaja Koskela pohdiskeli myöskin tätä unionin rakennetta ja lähti liikenteeseen siitä, että vientiriippuvainen maa on nyt sitten vientisidonnainen, että mitä me teemme nyt sitten oman vientiteollisuutemme osalta, että nyt syljetään rahaa Eurooppaan eikä tueta tätä omaa yritystoimintaa. Hän ei ymmärrä tällä argumentilla lainkaan, miten markkinat toimivat. Suomi on todella vientivetonen maa. Suomen tärkein vientialue on Euroopan unionin sisämarkkinat. Jos sisämarkkinat romahtavat tai ovat vakavassa kriisissä, niin se heijastuu suoraan meidän vientimahdollisuuksiimme. Eli kyllähän tässä samalla, kun me pyrimme taloutta vakauttamaan unionin tasolla, saamaan siihen uutta kasvua, uutta liikevoimaa liikenteeseen, selviytymään tämän koronan ylitse, me autamme myöskin omaa talouttamme, omaa vientiteollisuuttamme ja sitä kautta myöskin työllisyyttä ja tämän yhteiskunnan kehitystä yleisemmin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

18.49 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Nämä tukimuodot tai takausvas-
tuut ovat vielä kohtuullisia, mutta toki on tulossa myös sellaisia haastavampia kohtia,
joissa täytyy ottaa vastuiden kokonaisuus huomioon.

Arvoisa puhemies! Näin suomalaisuuden päivänä on mukava katsella kolmannen lisätal-
ousarvion toimia suomalaisten hyväksi. Tässä esityksessä on 10 miljoonan euron valtuus-
lisäys Suomen Akatemialle tälle vuodelle. Tämä tuki liittyy erityisesti koronavirusrokot-
teen ja -lääkekehityksen tutkimukseen.

Koronavirusrokotteen kehittämiseen suunnatut menot ovat tärkeitä ja kannatettavia.
Tämä on pelkästään kansalaisten terveyden ja lääkehuoltovarmuuden näkökulmasta erit-
tään tärkeää. Tämä kriisi on opettanut ja opettaa meille huoltovarmuutta ja kotimaisuuden
arvostamista. Sekä lääkkeiden kehityksen että tuotannon on hyvä olla täällä koto-Suomes-
sa. Me emme voi olla sen osalta muiden maiden varassa ja toivoa sitten olevamme muiden
maiden toimituslistojen kärjessä. Kriisi on kirkastanut meille omavaraisuuden merkitystä.
Kansallinen etu, turvallisuus ja lääkehuoltovarmuus saavutetaan parhaiten omalla lääke-
tuotannolla.

Lääkekehitykseen ja valmistamiseen Suomessa tulee panostaa mielestäni nykyistä
enemmän. Tässä tilanteessa siihen laitettavat satsaukset mahdollistavat entistä nopeam-
man ja paremman siirtymisen kohti koronan jälkeistä aikaa, ja lääkkeiden valmistus tuo
Suomeen lisää myös toivottuja työpaikkoja.

Lisätalousarviossa varataan myös 6 miljoonaa euroa koronartuntojen jäljityssovelluk-
sen valmistelusta, hankinnasta, käyttöönnotosta ja ylläpidosta aiheutuviin menoihin. Olem-
me tällä hetkellä aika tavalla vakuuttuneita siitä, että epidemia ei ole yksihiippuinen vaan
monihiippuinen. Toisin sanoen epidemia tulee pitkittymään, mikä on haaste erityisesti ris-
kiryhmäläisille. Mitä nopeammin saamme testaa, jäljitä, eristä ja hoida -toimintatavan te-
hokkaaseen ja toimivaan käytäntöön, sitä parempi.

Jotta testaukseen pystytään kohdentamaan ja siten tekemään oikea-aikaisia eristys- ja hoi-
totoimenpiteitä, meidän tulee pystyä jäljittämään potentiaaliset oireettomat taudinkantajat
ja sairastajat, jotta isossa kuvassa viruksen leviäminen saadaan hallintaan. Uskon, että ke-
hitettävä jäljityssovellus tulee ja siitä on apua myös tulevaisissa kriiseissä.

18.52 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Täällä on käyty keskustelua tästä eu-
rooppalaisesta solidaarisuudesta ja tähän liittyvistä takauksista koronakriisin aikana, ja
täytyy todeta se, että kyllä takauksiinkin liittyy myös riskejä Suomen kannalta. Kaiken
kaikkiaan koronakriisi lisää Suomen valtion luottovastuutapahtumia voimakkaasti, ja Suo-
messahan valtiontakausten kanta on jo entuudestaan selvästi EU-maiden suurin suhteessa
bruttokansantuotteeseen. Tämän koronakriisin hoitoon tarkoitetut EU-takaukset ovat kor-
keariskisiä, ja on hyvin mahdollista, että takauksia myös lankeaa maksettaviksi.

Kun puhumme tästä rahastosta, niin kyllä tämä rahasto on enemmän tällainen euroop-
palainen solidaarisuushanke ja sen tosiasiallinen hyöty suomalaisille yrityksille on kyseen-
alainen. Myös eurooppaoikeuden professori Päivi Laine-Sandberg arvioi Helsingin Sano-
missa, että ”25 miljardin euron covid-19-rahaston hyöty Suomelle on vähäinen, sillä sen on
määrä antaa korkeariskisiä lainoja etenkin eteläeurooppalaisille yrityksille”. Ongelmana-
han tässä tietysti on se, että paitsi että tässä on — niin kuin edustaja Kiljunen täällä totesi —
ikään kuin ulkopuolisesta uhasta kysymys, nyt tästä koronakriisistä, niin kyllähän meillä
on selvästi myös Euroopan unionin maiden kesken hyvin erilaisia toimintatapoja sen suh-
teen, kuinka taloutta on hoidettu. Sen takia nimenomaan Suomen kannalta on ongelmallis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

ta, jos lisäämme nyt tämän varjolla tätä yhteisvastuullisuuden periaatetta niiden maiden talouksista, jotka perinteisestikin ovat huonommin talouttaan hoitaneet.

18.55 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Vuoden kolmannessa lisätalousarviossa keskitytään erityisesti yritysten rahoitustilanteen helpottamiseen sekä tämän viruksen hallinnan ja torjunnan aiheuttamiin kustannuksiin. Tämä ylimääräinen lisätalousarviohan annetaan erityisesti Finnairin osakeannin kasvattamiseen, mutta samalla tässä yhteydessä on myös muun muassa ravintoloiden tuki, valtuudet eurooppalaiseen hätätilasta aiheutuviin työttömyysriskien lieventämisen tilapäiseen tukivälineeseen ja Euroopan investointipankille sekä valtioneuvoston Työllisyysrahastolle.

Arvoisa puhemies! Halusin käyttää puheenvuoron sen takia, kun tämän päivän ansiokkaan keskustelun myötä oppositiosta on ilmennyt puheenvuoroja siihen suuntaan, että kuntia ei olisi muistettu tai kunnat jätetään oman onnensa nojaan. Haluan muistuttaa, että kesäkuussahan on tulossa vielä lisätalousarvioesitys, jossa sitten varmasti kunnatkin tullaan huomioimaan tietynlaisella tukipaketilla.

Haluan vielä, puhemies, muistuttaa siitä, että kun kesäkuussa tulee tukipakettia kunnille, siellä myös käydään varmasti näitä elvytystoimenpiteitä ja elvytysrahoja lävitse. Kun tänäkin päivänä tämän keskustelun yhteydessä on tuotu esille muun muassa vihreän elvytyksen teitä sun muita, niin haluan muistuttaa siitä, että kyllä tämä maa nousee tästä suosta vientiteollisuuden kautta. Kyllä minä kannan huolta pohjoisen poikana ja edustajana myös siitä, että meillä tuolla metsäteollisuus on jo nyt hyvässä voinnissa, mutta metsä ei liiku tarpeeksi, elikkä kuitupuu ei liikahda, ja olisin myös valmis käymään keskustelua siitä, emmekö voisi valtiona pääomittaa vaikka Vakea tai vaikka tulevaa ilmastorahastoa siihen suhteeseen, että valtio tulisi apuun tietynlaisella kansankapitalismiajatuksella, että valtio ja yritykset yhdessä nostaisivat teollisuutta, eritoten vientiteollisuutta, metsäteollisuuden eri osa-alueita, siihen malliin, että sitten kun lähdetään uuteen nousuun, Suomi on valmis nousemaan vientiteollisuudella ylös.

Arvoisa puhemies! Tällaisilla ajatuksilla lähetekeskusteluun.

18.57 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Räsänen nosti vielä esille tämän kysymyksen takauksista Euroopan unionin rahastoja rakennettaessa ja kehitettäessä, sen, miten takaukset kuormittavat Suomea. Hän on tietysti oikeassa siinä, että ne kuormittavat Suomea, ja näissä takuujärjestelyissä on tietenkin omat riskinsäkin.

Kun hän lähti sitten pohtimaan sitä, että mistä kulmasta me joudumme arvioimaan, kannattaako Suomen olla tässä mukana vai ei, että emmehän me kuitenkaan hyödy — on siteerattu taloustieteilijöitä ja muita — samassa mittakaavassa kuin jotkut toiset, niin tämä hyötyhän on kaksisuuntainen. Yksisuuntainen hyötyminen on suoraan sitä, että suomalaiset yritykset voivat saada tarpeen mukaan täältä rahoitustukea, jos täyttävät kriteerit ja muuten, mutta se toinen hyötyhän on välillinen hyöty, ja sehän on tässä huomattavasti merkittävämpi.

Voi hyvin olla totta, että merkittävä osa näistäkin rahastojen tuista menee heikoimmassa asemassa oleville EU-jäsenmaille, mutta kyllähän nyt on itsestäänselvää, että Suomen menestys osana Euroopan unionia on riippuvainen siitä, että kaikki jäsenmaat pärjäävät. Sen heikoimmankin jäsenmaan heikko kehitys heijastuu kaikille, myöskin suomalaisille, ja siinä mielessä nämä yhteiset toimet, joita unionin tasolla tehdään sen suhteen, että kaikki sel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2020 vp

viävät tästä koronaviruksesta yhdessä ylitse, ovat tarpeellisia, ja siinä mielessä Suomi hyötyy tästä kokonaisuudesta.

18.59 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Näin suomalaisuuden päivänä tekee mieli sanoa muutama sana vielä Finnairista, joka on meille hyvin tärkeä ja arvokas lentoyhtiö, josta meidän tulee pitää huoli ja kiinni. Korona-aikana sinivalkoiset siivet ovat lentäneet suomalaisia kotiin turvaan, ja toki Finnairia tarvitaan myöskin aivan normaalioloissa. Yhtiöllä on merkittävä rooli Suomen kansainvälisyyden ja koko kansantalouden kannalta. Tänä päivänä kansainväliset lentoyhteydet ovat meille välttämättömyys. Myös Suomen palvelu- ja matkailutoimialat ovat viime vuosina kasvaneet merkittävästi, ja Suomeen on tullut paljon vieraita muualta tänne kauniin ja puhtaan luonnon keskelle. Hyvät lentoyhteydet eivät ole pelkästään matkailua tukevia, vaan ne ovat myös kansakuntamme taloudellisen kivijalan, vientiteollisuuden, toimintaympäristön kannalta keskeisiä. Myöskin kotimaassa lentoreiteillä on oma tärkeä roolinsa alueellisessa saavutettavuudessa. On siis monia syitä, miksi valtion omistajaohjauksen osakehankintoihin ehdotettava lisäys, 700 miljoonaa euroa, on kannatettava asia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.